LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $12.00
Kanadoje $15.00
Kitur užsienyje $15.00
Pavienio egzemploriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 40 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 16, 1981 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ 70-IEJI METAI

KRISLAI

Puikus, geras nutarimas
Galingas balsas
Labai pavyko
Vienus turtina,
kitus skurdina
Konstruktyvus pasiūlymas
Dar vajaus reikalais

A. BIMBA

Rugsėjo 15 d. Pittsburgh, Pa. įvyko United Electrical Workers unijos konvencija, kuri nutarė pasiūlyti darbo unijų judėjimui kovai su prez. Reagan reakcine, antiliaudiška politika kurti naują, taip vadinamą trečiąją partiją. Tai istorinis, labai svarbus nutarimas. Reikia linkėti, kad visos kitos darbo unijos, kurios visos kartu turi apie 17 milijonų narių, sumanymą paremtų ir be delsimo imtųsi darbo tokią partiją, pavadintą Darbo partija organizuoti.

□

Jungtinių Tautų Generalinės asamblėjos sesijoje net 93 neprisijungusios šalys aštriai kritikavo Jungtinių Valstijų prez. Reagan Administraciją už išgalvojimą Tarybų Sąjungos pavojaus Vidurio Rytams. Jos sakė, kad jokio tokio pavojaus nėra!

□

Rugsėjo 19 Washingtone darbo unijų bei kitų socialinių grupuočių, priešingų branduolinio ginklavimosi varžyboms ir iš viso ginklavimuisi, kuo puikiausiai pavyko. Iš visų šalies kampų ir kampelių suplaukė apie pusę milijono demonstrantų. Vyriausias šūkis, pasak geležinkelininkų unijų organo "Labor", buvo: "Mes, liaudis susirinkome protestuoti prieš Reagano politikos kursą".

Tai buvo viena iš pačių didžiausių demonstracijų visoje šios šalies istorijoje. Vyriausią pranešimą apie demonstracijos tikslą ir reikšmę pasakė American Federation of Labor-Industrial Organizations (AFL-CIO) prezidentas Lane Kirkland. Demonstracija buvo labai įspūdinga.

□

Tuo tarpu prez. Reagano administracija laikosi savo politikos: turtina turčius, o skurdina liaudį. Daugmeninės ir mažmeninės mėnesinės kainos vėl pakilo trimis procentais, viskas, kas reikalinga kasdieniniam gyvenimui, pabrango. Viskas akivaizdžiausiai rodo, kad ši istorija kartosis. Nėra jokių ženklų, kurie kalbėtų arba rodytų, kad ateity bus geriau.

Ta pati istorija ir su prez. Reagano politikos kursu. Santykiai tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos nesitaiso. Neutroninės bombos gaminimas nesustoja. Jau esame priversti gyventi tikrose šaltojo karo sąlygose!

□

Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje kalbėdamas Tarybų Sąjungos Užsienio reikalų ministras A. Gromyka pasiūlė, kad ji visų šios pasaulinės organizacijos narių vardu priimtų ir paskelbtų, kad šalis, kuri pirmutinė panaudotų branduolinius ginklus, papildytų didžiausią kriminalystę prieš visą žmoniją.

Tikėkime, kad Asamblėja pasiūlymą priims. Jis praktiškas ir žmoniškas.

□

"Laisvės" Administratorė sako, kad vajaus rezultatais dar vis negalima džiaugtis ir didžiuotis.

Yra kuo susirūpinti. Pasibrėžti tikslai būtinai turėtų būti pasiekti!

Taikos reikalai Commonwealth konferencijoje

Melbourne, Australija. — Pereitą savaitę čia vykusi Commonwealtho 23-oji konferencija ypatingai pabrėžė reikalą sustabdyti pasaulyje ginklavimosi varžybas, sveikino JAV ir Tarybų Sąjungos sutarimą lapkričio mėnesį Genevoje pradėti pasitarimus dėl nusiginklavimo ir pasmerkė Pietų Afrikos vyriausybę dėl jos apartaido politikos.

Visa tai išreikšta bendrame komunikate, kurį priėmė 45 valstybės, anksčiau buvusios britų imperijos dalimi, kartu su Britanija. Nors britai su kanadiečiais ir australais ir bandė kai kuriuos pareiškimus švelninti, vesdami pasitarimus su paskirų valstybių atstovais užkulisiuose, bet pasiekta susitarimo tik išsireiškimuose, o ne pačių reikalų dėstyme.

Komunikatas savo antiimperialistiniu tonu pirmiausia pabrėžia taikos reikalą. Pareikšta nerimo dėl Amerikos užsienio politikos, pakrypusios nuo detantės į atvirą branduolinę konfrontaciją. Pasisakoma už Indijos vandenyno regiono paskelbimą laisva zona nuo branduolinių ginklų.

Daugiausia ugnies teko Pietų Afrikai. Buvo reikalauta, kad ji neatidėliotinai atitrauktų savo kariuomenę iš Angolos, kad JAV, Britanija, Prancūzija ir Federalinė Vokietija darytų spaudimą į Pietų Afrikos vyriausybę, kad pastaroji laikytųsi Jungtinių Tautų rezoliucijos dėl Namibijos. Vidurinių Rytų klausimų sprendime kaip būtinybė nurodytas reikalas pripažinti palestiniečių organizaciją.

Lenkijos klausimu komunikate pasisakoma, kad Lenkija turinti pati nuspręsti savo likimą be pašalinių kišimosi. Panašios politikos laikosi ir Tarybų Sąjunga, taip kaip ir Afganistano klausimu, kur kalbama, jog politinio susitarimo būsią pasiekta tik svetimoms kariuomenėms pasitraukus. Tarybų Sąjungos pozicija čia irgi rodo, jog TSRS kariuomenė iš ten išeis, jei Pakistanas ir Kinija liausis kištis į to krašto vidaus reikalus.

Šalia nusiginklavimų klausimų, konferencijoje paliesta ir pasaulinė maisto padėtis, kviečiant JAV, Britaniją ir Kanadą labiau kooperuoti.

Pasaulio moterų kongresas

Praga. — Čekoslovakijos sostinėje spalio 8-13 dienomis vyko Women's International Democratic Federation sponsoruojamas kongresas, dalyvaujant apie 1,200 atstovių iš įvairių pasaulio moterų organizacijų.

Kongrese buvo gvildenamos temos, liečiančios moteris, jų darbo ir gyvenimo sąlygas, teises, šeimą ir kt.

Iš JAV dalyvavo dvidešimties narių delegacija, kurios sąstate buvo teisininkių, mokytojų, žurnalisčių, indėnų teisių aktyvistų ir kovotojų už taiką.

Britų darbininkai už taiką

London. — Neseniai čia įvykusioje geležies ir plieno unijų konferencijoje delegatai pasisakė už abipusį nusiginklavimą. Balsuodami darbininkai rėmė darbiečių lyderio Michael Foot poziciją, kuris tvirtino, jog "tėra vienintelis apsigynimas — tai nusiginklavimas".

Buvo pareikštas prisibaiminimas, kad, jei bus daromi sprendimas panaudoti branduolinius ginklus, esančius britų teritorijoje, tai toks sprendimas bus padarytas Amerikoje ir kad toks sprendimas galintis įvykti net ir per kompiuterio klaidą.

Roma. — Popiežius Jonas Paulius, pakankamai pasveikęs po sužeidimo per pasikėsinimą prieš jo gyvybę gegužės 13 d., jau pradėjo eiti pilnai savo pareigas. Jis net važinėja po šv. Petro aikštę tame pačiame baltame automobilyje, laimindamas maldininkus, žinoma, lydimas stiprios sargybos.

London. — Pranešta, kad pavyko ištraukti apie $81 milijono vertės auksą iš britų laivo Edinburgh, kurį vokiečių torpedos nuskandino 1942 m. šiaurės ašgalyje, Berento jūroje.

DEMONSTRACIJA PRIEŠ ATOMINIUS GINKLUS

Tokie ir panašūs plakatai buvo nešiojami didžiausioje Fed. Vokietijos jaunimo demonstracijoje prieš branduolinius ginklus.

Bonn. — Spalio 10 d. per ketvirtį milijono vokiečių, daugiausia jaunimo, didžiausioje pokario demonstracijoje Vokietijoje, reikalavo, kad Federalinė Vokietija išstotų iš NATO, ir bendrai pasisakė prieš vyriausybės politiką priimti į savo teritoriją JAV branduolines raketas.

Buvo sutraukta apie dešimt tūkstančių policijos prižiūrėti tvarkai šiame nedaugiau 300 tūkstančių gyventojų mieste. Demonstrantus atvežė daugiau kaip trys tūkstančiai autobusų, buvo panaudota net 42 specialius traukiniai ir garlaiviai.

Demonstracija vyko parke prie Friedrich Wilhelm universiteto. Ją organizavo įvairios grupės, kurių tarpe buvo religinės organizacijos, pacifistai, neutralistai, komunistai ir paties kanclerio Helmuto Schmidt partijos socialdemokratai.

Demonstrantų tarpe matėsi ir uniformuotų kareivių, nors oficialiai tai draudžiama. Dalyvavo atstovų ir iš Olandijos, Danijos, Belgijos, Anglijos bei Prancūzijos.

Šalia vokiečių kalbėtojų, buvo ir amerikiečių, jų tarpe dr. Martin Luther King, Jr., žmona Loretta Scott King, dainininkas Harry Belafonte.

Demonstracija užtruko apie 12 valandų. Kalbėtojai pasisakė prieš Atlanto sąjungą ir jos branduolinio arsenalo Europoje modernizavimą. Daugiausia teko Amerikai ir prez. Reaganui. Viena grupė net nešė plakatą, vaizduojantį prez. Reagano karikatūrą ant branduolinės raketos. Daugelis plakatų vokiškais ir angliškais užrašais pasisakė prieš kanclerį Schmidtą ir prez. Reaganą.

Ši demonstracija, ypatinga savo didumu, įvyko beveik po mėnesio, kai jaunimas demonstravo Vakarų Berlyne, protestuodamas prieš Valstybės sekretoriaus Haig lankymąsi. Tąsyk neapsiėjo ir be susirėmimų su policija, ko dabar išvengta.

Kancleris Schmidt, kurio partijos apie 60 tūkstančių narių dalyvavo demonstracijoje, pavadino ją "karo paskelbimu" jo vyriausybės krašto gynybos politikai.

Peking. — Kinijos komunistų partijos pirmininkas Hu Yaobang pakvietė Taiwano lyderius apsilankyti Kinijoje, net jeigu jie ir nenori pradėti kalbas dėl Taiwano su Kinija apsijungimo. Esą su jais jis norėtų padiskutuoti devynių punktų planą, kurį Pekingas paskelbė rugsėjo 30 d. Taip pat neseniai prekybos ministras pasiūlė Taiwanui pirktis naftos, anglies ir vaistų papigintomis kainomis. Tai vis to apsijungimo plano dalis.

Kanadiečių Solidarumo diena

Ottawa. — Lapkričio 21 d. čia įvyks milžiniška demonstracija, kuria norima pabrėžti Kanados darbo žmonių protestą dėl aukštų banko procentų, kas didina nedarbą. Tą demonstraciją organizuoja Canadian Labor Congress. Norima sutelkti daugiau kaip 100 tūkstančių darbininkų demonstracijai prie Kanados parlamento rūmų. Tuo norima apjungti visas grupes, išeinančias prieš Pierre Trudeau liberalų partijos politiką, remiančią didžiąsias biznio monopolijas.

Du buvę JAV prezidentai už PLO

Jiedu siūlo Amerikai pripažinti Palestiniečių Vadavimo organizaciją: Jimmy Carter ir Gerald R. Ford.

Washington. — Čia susidomėjimo sukėlė dviejų buvusių JAV prezidentų — Carterio ir Fordo — pareiškimas spaudai. Grįždami namo iš prez. Sadato laidotuvių prezidentiniame lėktuve, jiedu pasisakė už tai, kad jau pats laikas Amerikai pripažinti Palestinos Vadavimo organizaciją kaip veiksnį, siekiant ilgalaikės taikos Viduriniuose Rytuose.

Jiedviejų manymu, didžiuma arabų lyderių privačiai remia Camp David taikos procesą, bet neturi drąsos taip, kaip Sadatas, pasakyti savo tautiečiams. Esą reikalai pagerėtų, jei į tą taikos procesą būtų įjungta ir palestiniečių organizacija.

Tą palestiniečių organizaciją, kurios vadu yra Yassir Arafat, vis labiau ir labiau pripažįsta pasaulio šalys, kurios siekia taikos Vid. Rytuose. Tai rodo ir Arafato kelionė Tolimuosiuose Rytuose. Jis aplankė Kiniją, Korėją, Vietnamą ir Japoniją. Nors Japonijoje jis buvo ne valdžios svečias, bet organizacijos, kuriai priklauso ir eilė parlamento narių, jo lankymasis įgavo neeilinio pobūdžio. Jį žadėjo priimti ir min. pirmininkas Suzuki. Tai sukėlė nepasitenkinimo Amerikos ir kitų Vakarų bloko valstybių tarpe.

Egiptas jau turi naują prezidentą

Cairo. — Tuo metu, kai spalio 10 d. buvo laidojami Anwar Sadato palaikai netoli Egipto Nežinomo Kareivio kapo ir toje pačioje Cairo užmiesčio vietoje, kur spalio 6 d. prez. Sadatas buvo nušautas karinio parado metu, laidotuvėms jau vadovavo būsimasis šalies prezidentas. Tai 53 metų amžiaus kovos lėktuvų pilotas, nuo 1975 m. prez. Sadato dešinioji ranka — viceprezidentas Hosni Mubarak.

Būsimasis Egipto prezidentas Hosni Mubarak

Valdančioji nacionaldemokratų partija tuojau po prez. Sadato mirties ji nominavo pereitą trečiadienį jis buvo prisaikdintas toms pareigoms, pravedus visuotinį referendumą, kurio metu daugiau kaip 90 proc. egiptiečių už ji balsavo.

Sadato vyriausybėje Muramak pirmininkaudavo kabineto narių posėdžiuose, buvo prezidento raštinės vedėju ir dalyvaudavo beveik visuose tarptautiniuose pasitarimuose, liečiančiuose Artimųjų Rytų politiką. Jo kontrolėje yra Egipto saugumo tarnyba ir ginklavimosi reikalai. Jis yra generaliniu sekretorium valdančios nacional-demokratų partijos. Dabar laikinojoje vyriausybėje jis jau prie turimų pareigų dar gauna ir teisę leisti prezidentinius įsakymus.

Būsimasis Egipto prezidentas Muramak yra kilęs iš tos pačios Nilo deltos provincijos Minufiya, kaip ir velionis Sadatas. Sakoma, kad prez. Sadato dėmesį jis atkreipęs jau 1950 m. Anksčiau mažai kam težinomas, Muramak, kaip Sadato patikėtinis, keliavo po Vid. Rytus, Afriką ir Europą. Ypatingai jis gerai susipažinęs su arabų valdovais — jų tarpe Saudo Arabijos. Dėl to politiniai stebėtojai mano, kad jis gal stengsis būti mažiau izoliuotas nuo arabų, negu buvo prez. Sadatas.

JAV, kurių 6-ojo laivyno užaliarmuoti karo laivai plaukioja Viduržemio jūra, pasiruošę bet kokiems eventualams, naująjį Egipto vadą sutiko draugiškai, ypač po to, kai jis pareiškė, jog Egiptas laikysis visų tarptautinių susitarimų. Valstybės sekretorius Haig, nuvykęs į Cairo dalyvauti prez. Sadato laidotuvėse, su Muramaku turėjo ilgesnius pasitarimus dėl padėties Egipte ir bendrai visame regione ir pažadėjo JAV paramą.

Tuo tarpu arabų šalyse, iš kurių tik dvi (Sudanas ir Omanas) atsiuntė savo atstovus į Sadato laidotuves, teberodomas pasitenkinimas dėl Sadato mirties ir reiškiama viltis, kad dabar Egiptas gal sugrįš į savo vietą arabų šalių gretose. Mat Sadatas neteko populiarumo, kai jis pasirašė taikos sutartį su Izraeliu, ką arabai lakė Palestinos arabų išdavimu.

Tarybų Sąjunga, kaip praneša Tass agentūra, prisiuntė užuojautą žuvusio prez. Sadato šeimai ir artimiesiems. Iš kitos pusės įspėjo JAV, kad jos nebandytų kištis į Egipto vidaus reikalus. Tame pareiškime sakoma, kad tai, kas vyksta aplink Egiptą, liečia ir Tarybų Sąjungos saugumą ir kad Tarybų Sąjunga kreips dėmesį į įvykių raidą. Šitai suprantama kaip reagavimas į Amerikos 6-ojo laivyno veiksmus Viduržemio jūroje.

TELEGRAMA IŠ LIETUVOS

PLANETAI REIKALINGA TAIKA

Keturias dienas Tarybų Lietuvoje viešėjo JAV Komunistų Partijos delegacija, vadovaujama JAV KP CK politinio biuro narės Betty Smith. Delegacijos sudėtyje — Komunistų Partijos New Yorko, Texas, Oregano, Massachusetts, Pennsylvanijos, Ohio valstijų komitetų vadovaujantys darbuotojai.

Svečiai buvo priimti Lietuvos KP Centro Komitete. CK sekretorius Vytautas Astrauskas delegacijos nariams papasakojo apie respublikos pasiekimus Tarybų valdžios metais, apie partinių organizacijų veiklą mobilizuojant darbo žmones TSKP dvidešimt šeštojo suvažiavimo nutarimas įgyvendinti.

Prieš išvykstant delegacijos vadovė Betty Smith žurnalistams pasakė: "viešnagės metu mes susipažinome su Vilniumi, Kaunu, pabūvojome įmonėse ir ūkiuose, kalbėjomes su daugeliu žmonių. Visur jutome nuoširdumą ir draugiškumą, matėme didžiules taikias statybas. Mes įsitikinome, kad tarybiniai žmonės nori taikos. Karas nusinešė milijonus gyvybių. Žemei reikalinga taika. Tai supranta ir Amerikos liaudis. Su kiekviena diena vis garsesniu tampa protesto balsas prieš Reagano administracijos vykdomą agresyvios politikos kursą".

JAV GENERALINIO KONSULO VIEŠNAGĖ

Vilniuje su oficialiu vizitu lankėsi JAV generalinis konsulas Leningrade Christopher Anthony Squire su žmona.

Svečiai lankėsi Lietuvos TSR užsienio reikalų ministerijoje, Vilniaus miesto vykdomajame komitete, Lietuvos TSR mokslų akademijoje. Jie susipažino su Vilniaus įžymybėmis, pabūvojo Trakuose.

V. Petkevičienė

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

ANTHONY BIMBA, Editor in chief

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $12.00	United States, per 6 months...$6.50
Canada, Lat. Amer., per year..$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months..$8.00
Foreign countries, per year...$15.00	Foreign countries, 6 months...$8.00

Egiptas po Sadato

Pasiruošęs savo ištaikinga karine generolo uniforma prezidentas Anwar Sadat stovėjo ant tribūnos ir stebėjo vieną didžiausių karinių paradų Egipto istorijoje. Pro jį pražygiavo ultra-moderniški kariniai daliniai ir taip pat ant kupranagurių raiti beduinai; artilerija ir naujutėliai JAV tankai. Ore skraidinėjo karinės eskadrilės. Jį supo jo kabinetas, aukštieji karininkai, kariniai atašės iš JAV . . . Netoliese stovėjo Izraelio ambasadorius . . .

Bet staiga kulkų lietus baigė viską, ir Sadatas gulėjo ant tribūnos paskendęs kraujuose, — keli uniformuoti vyrai, parado dalyviai, pravedė vieną dramatiškiausių ir netikėtų pasikėsinimų istorijoje. Tos kulkos ne tik pribaigė prezidento Sadato gyvybę, bet gal atvėrė naują puslapį

Kas buvo Sadatas? Savo jaunatvėje jis buvo nacionalistas. Okupantai britai jį kalino. Britams pasitraukus iš Egipto jis buvo, šalia Naserio ir kitų jaunų karininkų, kovotojas prieš supuvusį, koruptuotą karaliaus Farauko režimą. Kai monarchija buvo nuversta, Sadatas tapo vienu Naserio bendražygių ir padėjėjų, o po Naserio mirties — Egipto valdovu.

Pradžioje jis vedė Egiptą tuo keliu, kurį buvo nubrėžęs Naseris ir jo nacionalistinė revoliucija: neutralizmas pasaulinėje politikoje, draugystė su kitais arabų ir Afrikos kraštais, tamprūs santykiai su Tarybų Sąjunga. Tūkstančiai ir tūkstančiai tarybinių specialistų padėjo egiptiečiams statyti užtvankas, fabrikus, ligonines, — kitaip sakant, padėjo kraštui atsistoti ant savo kojų ekonomine prasme.

Bet laipsniškai Sadatas pradėjo rodyti savo tikrą veidą. Matyti, kad Naserio ideologija jam nebuvo prie širdies. Jis vis labiau pradėjo klausytis visokių viliojančių pažadų iš Vakarų, ypatingai iš JAV, ir vieną gražią dieną nei iš šio nei iš to išprašė visus tarybinius specialistus, kurie tiek daug Egiptui padėjo. Nuo to meto Sadatas pradėjo vis labiau sukti Egiptą link Vakarų stovyklos, iki vieną gražią dieną jis atliko gal labiausiai nesitikėtą, stebėtiną žingsnį politinėje arenoje: jis atskrido į arabiškojo pasaulio neapkenčiamo Izraelio širdį, į sostinę Jeruzalę, ir nuo parlamento — kneseto platformos pasakė kalbą apie taikos reikalą!

Pasaulyje buvo nemažai žmonių, kuriems tas žingsnis imponavo. Jiems atrodė, kad Sadatas parodė kraštutinę drąsą, kad jis iš tikro tapo lyg koks "taikos apaštalas". Izraeliečiai jį sutiko, žinoma, labai draugiškai ir su džiaugsmu: ir kodėl ne? Juk pradėdamas taikos derybas su jais Sadatas vienu mostu pavertė didžiausią arabišką šalį beveik Izraelio šalininke. Tiesa, Sadatas statė visokias salygas. Jis reikalavo, kad izraeliečiai pasitrauktų iš Vakarinio pakraščio ir leistų palestiniečiams ten įsisteigti savo valstybe — ko jie iki šios dienos nepadarė. Jis įstengė iškrapštyti juos bent iš dalies Sinojaus dykumos. Bet tuo pačiu laiku jis sulaužė arabų šalių vieningą frontą už palestiniečių laisvę.

Tas džiugino ne tik izraeliečius, bet ir Jungtines Valstijas. Sadatas tapo karštu Amerikos prezidentų bičiuliu, ir nestebėtina, kad net trys JAV eks-prezidentai dalyvavo jo laidotuvėse.

Tiek apie Sadatą. Hosni Mubarak, kuris perėmė krašto vadeles į savo rankas, tuojau pareiškė, kad Egiptas tęs pirmykštę politiką, kad kraštas laikysis visų sutarčių, prievolių, santykių ir t. t. Kitaip sakant, Mubarak užtikrino JAV (ir izraeliečius) kad jis nenukryps nuo Sadato kelio. To galima buvo laukti tuojau po Sadato mirties. Bet ar taip jau ir bus, tai kitas klausimas. Pagal savo nusistatymus Mubarakas gal artimas Sadatui. Bet jis taipgi žino, kad kulkos, kurios paguldė Sadatą, tai ne viena nepasitenkinimo išraiška. Egipte jau gerokas laikas augo nepasitenkinimas Sadato politika. Tik savaitę prieš mirtį Sadatas pravedė masinius areštus, suvaržė opozicijos spaudą ir ėmėsi kitų griežtų priemonių prieš visus, kurie bandė kritikuoti jo kelią.

Mubaraką supa tie patys patarėjai, kurie supo Sadatą. Jankiai sukinėjasi aplink jį kaip sukinėjosi aplink jo pirmtakūną. Bet jis taipgi žino, kad nepasitenkinimas nenuslugs, o kaip tik atbulai, — augs. Visokios jėgos bandys perorientuoti jo politiką. Kokios tos jėgos?

Jos ne monolitiškos, jos įvairios. Visų pirma Egipte yra nemažai nacionalistinių elementų, — inteligentijoje, jaunuomenėje, studentijoje, kariuomenėje, kuriems nusibodo taip vadinamas Camp Davis žaislas ir kurie norėtų Egiptą grąžinti į arabiškųjų šalių frontą. Kita jėga yra religingiai elementai, kurie panašiai kaip Irane, norėtų kraštą pasukti labiau antivakarietišku keliu. Ir virš viso yra darbo masės, valstiečiai-felachai ir miestų darbininkai, kurie gyvena skurde kaip anksčiau, ir kurie reikalaus socialinių reformų, kurios eitų ranka rankon su didesne nepriklausomybe nuo Amerikos Jungtinių Valstijų.

Bent šiuo momentu Egipto ateitis neaiški. Galima laukti, kad naujoji vadovybė pradės laipsniškai kreipti kraštą kita politine linkme, bet taip pat galima tikėtis, kad ta naujoji vadovybė ilgai negyvuos. Viena aišku: dalykai neliks, kokie jie buvo.

Kaip į tokias pakaitas reaguotų JAV? Kaip reaguotų Izraelis? JAV dabar gal norėtų, kad, be Sadato, Mubarakas bent paviršutiniškai nusiduotų labiau nacionalistiniu ir gal galima būtų sudaryti Artimuose Rytuose Egipto-Saudi-Arabijos-Jordanijos ir Morocco santarvę, — kitaip sakant, pro-vakarietiškų, konservatyvių režimų santarvę.

O Izraelis? Klaida manyti, kad visi Izraelyje liūdi Sadato mirties. Spauda praneša, kad labiausiai kraštutiniai Izraelio militaristai, ypatingai naujakuriai Sinojuje ir Vakariniame pakraštyje, labai patenkinti. Jie mano, kad pasikeitus režimui Egipte, Izraelis nepasitrauks iš likusių teritorijų Sinojuje, Vakarų pakraštyje, Gazoje, — kitaip sakant, jiems tas irgi išeis į naudą, o ko gero, Izraelis gal reokupuos visą Sinojų!

Bet tai vis spekuliacijos. Kol kas niekas nežino, ko artima ateitis atneš Egiptui. Turėkime vilties, kad su laiku Artimuose Rytuose užviešpataus taika, tikra taika, taika, kurioje palestiniečiai užimtų savo teisėtą vietą šalia visų kitų toje srityje gyvenančių tautų, o ne ta sintetinė, artificialė "taika", kurios neva siekė Anwaras Sadatas.

Užkirsti kelią branduolinei katastrofai

Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos deklaracija

Generalinė Asamblėja,

nepamiršdama, kad svarbiausias Antrojo pasaulinio karo liepsnose gimusios uždavinys buvo, yra ir bus išvaduoti dabartines ir ateinančias žmonių kartas nuo karo nelaimių.

suprasdama, kad visas praėjusių karų siaubas, visos kitos žmones užgriuvusios nelaimės nublanktų prieš tai, ką neša branduolinio ginklo panaudojimas, galintis pražudyti pasaulio civilizaciją.

valstybių — Jungtinių Tautų narių vardu iškilmingai paskelbia:

1. Valstybės ir valstybių veikėjai, kurie pirmieji panaudos branduolinį ginklą, įvykdys sunkiausią nusikaltimą žmonijai.
2. Veikėjai, kurie nuspręstų pirmieji panaudoti branduolinį ginklą, niekada nebus pateisinti, ir jiems nebus atleista.
3. Su žmonių moralės dėsniais ir kilniais Jungtinių Tautų idealais nesuderinamos jokios doktrinos, leidžiančios pirmiesiems panaudoti branduolinį ginklą, ir jokie veiksmai, stumiantys pasaulį į katastrofą.
4. Branduolinį ginklą turinčių valstybių vadovu didžiausia pareiga ir tiesioginė prievolė veikti taip, kad būtų likviduotas branduolinio konflikto kilimo pavojus. Branduolinio ginklavimosi varžybos turi būti sustabdytos ir pasuktos atgal bendromis pastangomis, sąžiningomis ir lygiateisėmis derybomis.
5. Branduolinė energija turi būti naudojama tik taikiais tikslais, tik žmonijos labui.

"Only way we can balance this budget is to kick some of you folks off."

ALBINAS BERNOTAS

Karštas tėviškės medus

Iš pievų platumos atsikvėpei giliai,
Tačiau nė pievos nežinojo, ko tu
nori. . .
Ir tau į vėsų delną, atmestą žolėj,
Kamanės nešė karštą medų kaip į korį.

O kloniuos durtuvai siūbavo lyg javai
Ir gulė amžių pradalgėn karalių
galvos.
Ir tu kalvų kaktas rugiais karūnavai,
Kad karalius pranokę, karaliautų
kalvos.

O ginklo ašmenis slapčia pavadinai
Dalgiu, kuris pro tavo akmenį
prašvilpia.
Pašovus duoną, gūžės pirkių
kaminai —
Lyg pasmerktieji po grėsminga žaibo
kilpa.

O tau širdies nekliudė žaibas nei
kulka.
Kur tavo kelias eis — per pusę skyla
kalnas.
Bet kelio posūkis — kaip stingstanti
ranka:
Netrypk, žmogau, žolės — ten
žuvusiojo delnas.

Jį, šiltą, kaip kamanės korį surandi,
Kad vėlei amžiams kerpe, samana
užklotum. . . —
Kokia skaudi, kokia tu, tėviške, skaudi
Pilkos kamanės liežuvėlyje meduotam.

NAUJA INICIATYVA

Apolinaras Sinkevičius

Vakaruose iki šiol mėgstama patriukšmauti dėl Afganistano. Buržuazinė spauda nerausdama meluoja, kad šios demokratinės šalies vyriausybė "nesistengia" sureguliuoti padėties. Kaip yra iš tiesų?

Dar 1980 metų gegužės mėnesį Afganistano vyriausybė kreipėsi į Iraną ir Pakistaną, kad šios šalys nesikištų į krašto vidaus reikalus, kvietė sėsti prie derybų stalo. Jungtinės Valstijos, nepaskelbto karo prieš ADR iniciatorės, darė viską, kad į taikų kvietimą nebūtų atsakyta.

Dabar Afganistano Demokratinė Respublika pakartojo savo pasiūlymą, kuris atitinka afganų tautos lūkesčius. Ji nori tvarkytis be nuorodų iš svetur, įgyvendinti socialinius ekonominius pertvarkymus, kurių dėka atsilikęs kraštas galėtų žengti pažangos keliu. Deja, šiems pertvarkymams priešinasi reakcionieriai, kuriuos remia JAV, Pekinas, kai kurios kitos valstybės. Betgi tai kenkia ne vieniems tik afganams. Didėja įtampa visame regione, konfliktas liečia kitas šalis.

Turėdama tai omenyje, ADR vyriausybė ir iškėlė trijų šalių derybų, dalyvaujant TSRS, JAV, SNO generaliniam sekretoriui, iniciatyvą. Tokios derybos — tinkamiausias problemų išsprendimo kelias.

Afganistano vyriausybė pasiūlė savo kaimynams — Pakistanui ir Iranui sėsti prie derybų stalo ir apsvarstyti visus klausimus dvišaliu ar daugiašaliu pagrindu, kad būtų galima politiškai išspręsti tarp jų esančius nesutarimus ir tuo būdu sudaryti pagrindą padėčiai normalizuoti rajone. Ji siūlo derybų partneriams nustatyti ir susitarti dėl tarptautinių garantijų prieš visas užsienio kišimosi į Afganistano reikalus formas. Jas įgyvendinus būtų sudarytos išvesti iš Afganistano ribotą tarybinės kariuomenės kontingentą, kuris buvo įvestas ten šalies suverenumui ginti. Jeigu Afganistano kaimynai dar nepasiruošė politiškai iš karto sureguliuoti visus savo nesutarimus su ADR, tai Afganistano vyriausybė siūlo daryti tai etapais. Tačiau bet kuriuo atveju — nedelsiant pradėti krizinės situacijos, kuri čia susidarė dėl imperializmo ir jo bendrininkų kaltės, sureguliavimą.

Sluoksniai, priešiškai nusiteikę revoliuciniam Afganistanui, naują ADR vyriausybės iniciatyvą nutyli arba teigia, kad joje "nėra nieko naujo". Todėl, esą, neturinti keistis pozicija tų šalių, kurios atsisako pripažinti pažangias permainas Afganistano Demokratinėje Respublikoje po Balandžio revoliucijos pergalės.

Prisiminkime, kad šių metų pradžioje buvo atsiradusi viltis, jog prasidės Afganistano ir Pakistano derybos. Tačiau priešiškos Afganistano revoliucijai jėgos nenori, kad būtų taikiai sureguliuota padėtis, kad būtų pripažinta dabartinė ADR vyriausybė.

"Bet kuris iš šių žingsnių, — rašė tada Anglijos laikraštis "Financial Times", — sudarytų Vakarams sunkią problemą". Kaip tik dėl didelio Vakarų šalių, pirmiausia JAV, taip pat Pekino ir tų arabų režimų, kurie dalyvauja nepaskelbtame kare prieš ADR, spaudime Pakistano lyderiai tada atsisakė savo ketinimų pradėti dialogą su Kabulu. Ir dar, po to Vakarų imperializmo, Pekino hegemonizmo sluoksnių kišimasis į Afganistano vidaus reikalus ir ardomieji veiksmai prieš jį suintensyvėja. Washingtone buvo pareikšta, kad ketinama plėsti Amerikos ginklų tiekimą Afganistano kontrrevoliucionieriams, kurie prisiglaudė Pakistano teritorijoje ir iš ten siunčiami į Afganistaną. Kaip pripažino Amerikos spauda, JAV centrinė žvalgybos valdyba realizuoja Afganistane didžiausią po karo Vietname slaptą operaciją — afganams kontrrevoliucionieriams bus suteikta moderniausių ginklų už 100 milijonų dolerių.

Naują drąsią Afganistano vyriausybės iniciatyvą, kuri atveria realų kelią padėčiai regione normalizuoti, remia TSRS, Indija, kitos šalys, kurios tikrai suinteresuotos taikiu klimatu. Afganistane, visame Azijos žemyne.

New York. — 16 miljonų narių atstovaujanti Amerikos Darbo Federacija savo 14-ąją konstitucinę konvenciją šaukia čia lapkričio 16 d. Kartu tai bus ir sukaktuvinė konvencija, nes šiemet sueina 100 metų nuo federacijos.

KNYGA APIE NACISTINIUS NUSIKALTĖLIUS

Jungtinės Valstijos suteikė prieglobstį tūkstančiams nacistinių nusikaltėlių, padariusių Antrojo pasaulinio karo metais kruvinas piktadarybes. Dar vienas ryškus šio fakto įrodymas yra ką tik išėjusi žinomo Amerikos publicisto, vieno žurnalo "Nation" redaktorių Charles Allen knyga, pavadinta "Nacistiniai nusikaltėliai Amerikoje: faktai . . . veiksmai".

Knygos autorius nurodo, kad, kai kuriais apskaičiavimais, Jungtinėse Amerikos Valstijose nuo pelnyto atpildo pasislėpė mažų mažiausiai 3 tūkstančiai nusikaltėlių, dėl kurių kaltės buvo nužudyta keliasdešimt tūkstančių žmonių ir kurių ieško TSRS, Lenkijos, Vengrijos, Bulgarijos, Jugoslavijos, Rumunijos, VDR, Italijos, Danijos, Olandijos, Prancūzijos ir Belgijos vyriausybės. Jis išvardija kai kuriuos iš jų, padariusius ypač sunkius nusikaltimus. Pirmiausia tai broliai Sergejus ir Mikola Kovalčiukai, kurie tarnavo policininkais Ukrainoje ir Lenkijoje. Šiuo metu abu gyvena Philadelphijoje (Pennsylvanijos valstija). JAV globoja Sergejų Chutyrčiuką, kurį tarybinis teismas už akių nuteisė už masines šimtų žmonių žudynes Baltarusijos teritorijoje buvusiose koncentracijos stovyklose. Dabar jis kuo ramiausiai gyvena New Brunswicke (New Jersey valstija).

Negali nuplauti tarybinių žmonių kraujo nuo savo rankų kitas Jungtinių Valstijų pilietis — Bogdanas Kozijus, kuris, tarnaudamas baudėjų būriuose, šaudė civilinius gyventojus Ukrainoje.

New Yorke gyvena vienas iš lietuvių tautos budelių Stasys Čenkus, kuris vienu metu vadovavo gestapo įsteigtai vadinamajai "Lietuvių valstybės saugumo policijai". Būdamas šiame poste, jis įsakinėjo kankinti ir šaudyti tūkstančius tarybinių piliečių. Bet to jam buvo maža. Atvykęs į Jungtines Valstijas ir gavęs Amerikos pilietybę, jis tapo vienu iš lietuviškųjų nacionalistų "Geležinio vilko" teroristinės organizacijos steigėjų ir vadovų. Įvairiuose JAV miestuose nuo teisingumo organų slapstosi tokie nacistiniai nusikaltėliai, kaip I. Popovas, P. Radčenka, L. Futala, Z. Katkinas, M. Dergačas ir kiti.

"Daugeliu atvejų Amerikos valdžia, — pasakė TASS-o korespondentui Ch. Allen, — žinojo apie kruviną nacistinių nusikaltėlių praeitį, bet vis dėlto nesiėmė jokių priemonių, kad išsiaiškintų naujų imigrantų gyvenimo kelią ir juos atiduotų teisingumo organams. Dar daugiau, jiems buvo ne tik suteikta pilietybė, bet ir šiltos vietos valstybės departamente, Centrinėje žvalgybos valdyboje, Federaliniame tyrimų biure, JAV gynybos ministerijoje, "Amerikos balso", "Laisvės" ir "Laisvosios Europos" radijo stotyse bei kitose valstybinėse įstaigose".

Allen papasakojo apie buvusio SD karininko Oto von Bolšivingo, pravardžiuojamo "Baronu", likimą. Jam pavyko slaptai palikti Europą ir atvykti į JAV 1950 metais. Cia jis gavo gerai apmokamą vietą Centrinėje žvalgybos valdyboje, kur dirbo iki aštuntojo dešimtmečio pradžios. Išdaviką vlasovininką M. Šatovą išskėstomis rankomis sutiko tiek CŽV, tiek ir Pentagonas, kurie jam suteikė "konsultanto" tarybinėms problemoms postą. Vėliau jie padėjo jam tapti vienos iš autoritetingiausių JAV aukštųjų mokyklų — Kolumbijos universiteto — dėstytoju. Tėvynės išdavikas V. Sāmarinas (Sokolovas), prisidėjęs prie daugelio nusikaltimų, kuriuos vokiškieji fašistai padarė Tarybų Sąjungos teritorijoje, iki 1979 metų buvo Yale universiteto dėstytojas. Tačiau kai jo vardas atsidūrė Ch. Alleno sąrašuose, jis išvyko iš New Haven (Connecticut valstija) ir šiuo metu slapstosi vienoje iš šiaurės rytų valstijų.

Oficialios valdžios pozicija sukėlė didelį Amerikos visuomenės pasipiktinimą, ir tik jai reikalaujant Washingtonas buvo priverstas pradėti tirti kai kurias bylas. Kaip rašo Ch. Allen, dabar teisingumo ministerijos specialių tyrimų skyrius "tiria" 233 nacistinių nusikaltėlių praeitį. Tačiau nusikaltėliams nėra reikalo nerimauti. Kaip nurodoma knygoje, net jeigu tyrimai vyks labai sėkmingai, jie gali pasibaigti ne anksčiau, kaip po 8 metų.

TRUMPI KOMENTARAI

IR AMERIKIEČIAMS REIKIA TAIKOS

Jonas Lukoševičius

Pastaruoju metu Jungtinių Amerikos Valstijų masinės informacijos priemonės (tame tarpe ir "Amerikos balsas"), spauda labai dažnai praneša apie aukštų Washingtono pareigūnų, tame tarpe ir kariškių, pareiškimus. Nors jie daromi įvairių žmonių, turinčių skirtingus rangus, juose, tuose pareiškimuose, dažnai skamba ta pati gaida: Jungtinės Valstijos esančios atsilikę nuo Tarybų Sąjungos karinėje srityje, ir todėl reikia ginkluotis, ginkluotis ir dar kartą ginkluotis.

Štai kaip neseniai "Amerikos balsas" kalbėjo į Lietuvą:

Faktai ir jų įvertinimas gynybos departamente rodo, kad Sovietų pasiruošimas yra pakirtęs Ameriką . . . kadaise nenuginčijamai stipriausią karinę jėgą pasaulyje, padarė geriausiu atveju karine prasme lygia Sovietams".

Po šitokios "nenuginčijamos" — tačiau, pastebėsime, jokiais faktais neparemtos išvados aukšto Washingtono valdininko lūpomis siūloma ir "išeitis": ginkluotės srityje reikia pralenkti — ir labai žymiai — Tarybų Sąjungą, ir tai, esą, būtų prielaida deryboms . . . dėl ginklavimosi sumažinimo.

Visiškai atvirai siūloma naudoti jėgą taip vadinamose Amerikai gyvybiškai svarbiose zonose, nesivaržyti paleisti į darbą "didžiąją lazdą".

Tai, be abejonės, kelia rūpestį eiliniams amerikiečiams, kurie nori gyventi, dirbti ir savo vaikus ne kareiviais auginti.

Yra ir kitokių Amerikoje gyvenančių žmonių (pilna to žodžio prasme jų amerikiečiais vadinti negalima). Tai—lietuviškos kilmės reakcionieriai, o jei tiksliai kalbėti—reakcionieriai apskirtai (juk kalba nekeičia esmės!).

Vartant Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių reakcinę spaudą, negalima neatkreipti dėmesio, kad joje gausu savotiško ir labai pikto džiūgavimo.

Tos spaudos redaktoriai krykštauja iš džiaugsmo kaip tik dėl to, kas kelia rūpestį daugumai amerikiečių — ir apskritai galvojančių pasaulio žmonių: dėl dabartinės Washingtono administracijos grąsinančio tono, kuriuo ji kalba su pasauliu, įskaitant ir artimiausius sąjungininkus — jie verčiami susiveržti kiečiau diržus pilti žymiai didesnę pyliavą karo dievui.

Štai ką ta tema rašo Chicagos "Draugas":

"Amerika ir kitos Vakarų šalys turi intensyviai stiprinti savo karines pajėgas ir visomis išgalėmis remti prezidento Reagano krašto gynybos programą".

Perskaičius šias ir panašias eilutes, nejučiomis kyla klausimas: o kas ir kodėl ruošiasi pulti Jungtines Valstijas? Gal Meksika?! Puerto Rico?!

Be abejonės, po garsia fraze "krašto gynyba" slypi agresyvios užmačios kitų kraštų atžvilgiu.

Ir dar. Reakcinis laikraštis siūlo taip vadinamą krašto gynybos programą remti visomis išgalėmis. Panagrinėjus tas astronominiais skaičiais išreiškiamas dolerių sumas, kurias Reagano administracija skiria karo reikalams, beveik nekyla abejonių — tikrai gali prireikti visų amerikiečių išgalių. Kaip tokiais atvejais būna, tos išgalės visų greičiausiai pasibaigs neturtingiems, mažiau uždirbantiems krašto piliečiams, pensininkams.

Visai neatsitiktinai Reagano administracija žymiai apkarpo socialines programas, lėšas, skirtas padėti "spalvotiesiems" amerikiečiams. Net oficialių informacijos agentūrų pranešimų žiniomis, šie Reagano žygiai buvo sutikti "labai šaltai".

Nepaisant to, reakcija Jungtinėse Amerikos Valstijose džiūgauja, tame tarpe — ir lietuviškoji, kuri, kaip paprastai, pasišovusi kalbėti visų Amerikos lietuvių vardu.

Tačiau, be jokios abejonės, tai mažumos balsas.

Vasarą Tarybų Lietuvoje viešėjo daug svečių iš įvairiausių pasaulio kraštų, jų tarpe gausu ir užsienio lietuvių. Su daugeliu svečių iš Jungtinių Amerikos Valstijų teko kalbėtis Vilniuje. Natūralu, kad kalba neretai sukosi ir apie dabartinę Reagano politiką, apie tai, kaip ji patinka amerikiečiams.

Vienu pašnekovų buvo New Yorko "Laisvės" redaktorė, žinoma Amerikos moterų pažangaus judėjimo veikėja Ieva Mizarienė. Mūsų aptariama tema ji pasakė:

— Amerikiečiai — kalbu apie paprastus žmones — nori taikos, nori gerų santykių tarp tautų, visų pirma tarp Amerikos ir Tarybų Sąjungos. Mes puikiai įsivaizduojame, kokias nepataisomas nelaimes atneštų karas. Tai daugelio žmonių nuomonė. Apie tai savo laiškuose mūsų redakcijai rašo "Laisvės" laikraščio skaitytojai. Visoje mūsų šalyje platus taikos šalininkų judėjimas, kuris labai gerai nusako eilinių amerikiečių nuotaikas.

Panašiai kalbėjo kitas New Yorko gyventojas — Povilas Venta, apie tai pasakojo Chicagoje leidžiamo laikraščio redaktorius Stasys Jonas Jokubka.

Jis, be kita ko, sakė:

— Tai, kad oficialioji Amerika neskuba reaguoti į naujas taikias tarybines iniciatyvas, arba į jas reaguoja neigiamai, tai jokiu būdu nenusako daugumos amerikiečių galvosenos. Yra kaip tik priešingai: dauguma mūsų krašto žmonių pasisako už tvirtą taiką, už tarptautinio įtempimo mažinimą.

Tokias mintis — aišku, išsakytas kitais žodžiais, paremtas kitais pavyzdžiais, išreiškia daugelis Tarybų Lietuvos svečių iš pačių įvairiausių šalių, tame tarpe — ir Jungtinių Valstijų.

Taika reikalinga visiems. Ir amerikiečiams.

KVAILOS ŽUVELĖS

Šiandien grobikai taikos
žodžio nesupranta,
Taikosi įleisti nagus
į kitą krantą.
Gąsdina raketomis,
branduoliniu ginklu,
Žvejoja kvailas žuveles
klastingu tinklu.

MĖGSTA ŽABANGAS

Hegemonistai mėgsta
žabangas statyti,
Svetimomis rankomis
žarijas žarstyti.
Nori, kad visi
pagal jų muziką šoktų,
Savąsias šalis plėštų,
liaudies turtą vogtų.

PATRANKŲ MĖSA

Imperialistams taika—
tai peilis po kaklu.
Jie ieško lengvatikių
ir visiškai aklų,
Kurie nemato, kur yra
melas, kur tiesa,
Kad jie viliojami
būti patrankų mėsa.

Vandalinas Junevičius

Ketvirtą dešimtį metų pedagoginį darbą dirba Biržų J. Janonio vidurinės mokyklos internato direktorius, respublikos nusipelnęs mokytojas, komunistas Jonas Repšys. Jo vadovaujamą mokyklą baigė ne vienas šimtas moksleivių.

Su gera nuotaika į naujųjų mokslo metų atidarymą rinkosi moksleiviai, pedagogai. Mokykla kaip niekad šventiška — suremontuota, gražiai sutvarkyta aplinka.

Nuotraukoje: **Respublikos nusipelnęs mokytojas J. Repšys.**

G. Svitojaus nuotr.

NETEKOME AKTYVAUS BENDRADARBIO

Rugsėjo 29 d. baigė savo vaisingą veiklą aktyvus "Laisvės" laikraščio bendradarbis, revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis, personalinis pensininkas Antanas Trumpickas. Kelias dienas prieš tą skaudų įvykį jis buvo užėjęs pas mane pasikalbėti apie visiems mums brangų "Laisvės" laikraštį. Sakė, kad leidžia laiką Lampėdžių poilsio namuose. Nors nestiprus atrodė, bet dar planavo rašyti naujus straipsnius. Kitą dieną ant jo užvažiavo sunkvežimis ir smarkiai sužeidė. Gydytojams nepavyko jį išgelbėti nuo mirties.

Antanas gimė 1902 m. rugpjūčio 3 d. Rokiškio rajono Gučiūnų kaime. Vadinasi, jau buvo pradėjęs 79-tuosius metus.

Aš su juo susipažinau 1940 metais. Vėliau, kai pradėjo dirbti Lietuvos žemės ūkio akademijoje, tapome artimi draugai. Ne tik aš, bet ir dauguma Akademijos pedagoginio personalo, darbuotojų bei studentų jį gerbė, kaip karo ir darbo veteraną, nuoširdų draugą, puikų darbuotoją. Tačiau ne visi žinojo, kad nuo ankstyvosios jaunystės jis žengia koja kojon su darbo liaudimi.

1918 metais pradėjęs mokytis Rokiškio gimnazijos antroje klasėje, Antanas susipažino su šešeriais metais už save vyresniu moksleiviu Matu Miskiu. Taip susiklostė, kad jie apsigyveno viename bute, artimai susidraugavo. Matas neseniai buvo grįžęs iš Petrogrado, vilkėjo karišką milinę, mokėjo gražiai kalbėti, žavėti auditoriją, todėl greit įsigijo tarp moksleivių autoritetą.

Vieną dieną Matas Mickis sukvietė į Rokiškio dvarą grupę kairiųjų moksleivių ir įkūrė pirmąją Rokiškio apskrityje komjaunimo organizaciją. Drauge su kitais pažangiais moksleiviais į ją įstojo ir Antanas Trumpickas. Organizacija rengė pokalbius su darbininkais apskrities mieste, valsčių miesteliuose, kaimuose, padėjo steigti revoliucinius komitetus.

Varguoliai ėmė kurti gyvenimą be ponų, išnaudotojų. Tik 1919 m. vidurvasarį jų planus ir svajones sutrypė užsienio kapitalistų remiama Lietuvos buržuazija. Komjaunuoliai ir komunistai perėjo į nelegalią veiklą.

1922 m. rudenį Antanas įstojo į Panevėžio miškų technikų mokyklą. Netrukus susipažino su darbininkų judėjimo veikėju gydytoju Andriumi Domaševičiumi, revoliucinio judėjimo dalyviu Juliumi Buika ir kitais. Jie ypač aktyviai darbavosi, artėjant buržuazinio seimo rinkimams. Už literatūros platinimą ir agitaciją už komunistų ir darbininkų kuopų kandidatus Antanas buvo sulaikytas ir pašalintas iš mokyklos.

Kitą rudenį jaunuolis vyksta į Lietuvos mokytojų profesines sąjungos naujai įsteigtą Kėdainių mokytojų seminariją. Čia jis mokosi, o vėliau mokytojauja ir toliau nelegaliai veikia. Norėdamas suartėti su vietos jaunimu, jį pamokyti, A. Trumpickas Medininkų pradinėje mokykloje įsteigė suaugusiems vakarinius kursus. Juose dėstė ne tik bendrojo lavinimo, bet ir socialinius dalykus. Jaunimas mėgdavo klausimų ir atsakymų vakarus, tačiau buržuazinė žvalgyba įsakė kursus uždaryti, nes juose, girdi, skleidžiamos komunistinės idėjos.

Į Palonų pradinę mokyklą Radviliškio rajone A. Trumpickas nuvažiavo, baigęs žemės ūkio kursus. Joje tuojau įsteigė žemės ūkio klasę, gerokai pasidarbavo, mokydamas jaunąją kartą pagrindinių žemdirbystės ir gyvulininkystės paslapčių. Susipažinęs su jaunimu, suorganizavo "Kultūros" būrelį, į kurį įstojo apie šimtą narių. Susirinkimuose buvo nagrinėjamas ir marksizmas. Sąmoningiausius jaunuolius mokytojas įtraukė į Lietuvos raudonosios pagalbos organizaciją.

Paloniečiai veikė kaip komunistai: rinko lėšas politiniams kaliniams ir jų šeimoms, platino komunistinę literatūrą, keldavo raudonas vėliavas, rengdavo antifašistinius mitingus. 1926 m. gruodžio 11 d. Baisogaloje įvykusiame mitinge kalbą apie gresiantį perversmą pasakė A. Trumpickas. Jis kvietė darbo žmones priešintis fašistams. Po fašistinio perversmo A. Trumpickas buvo apkaltintas komunistine veikla ir ištremtas į Telšių apskritį.

1930 m. geri draugai padėjo gauti darbą Kaune. Dirbdamas Pienocentro buhalterijoje, Antanas palaikė glaudžius ryšius su Juozu Stimburiu, Pijumi Glovackiu, Povilu Rotomskiu, Laurynu Kapočiumi, Stasiu Jurginiu ir kitais komunistais. Savo bute ne kartą slėpė S. Jurginį, L. Kapočių, P. Glovackį. Ir toliau priklausė Raudonosios pagalbos organizacijai, rinko lėšas politiniams kaliniams ir Ispanijos liaudies frontui.

1940 m. vasarą Pienocentro darbuotojai išrinko jį profsąjungos komiteto pirmininku, o kitų metų pradžioje tapo LTSR Aukščiausiosios Tarybos Kauno apygardos teisėju. Prasidėjus Hitlerio invazijai, pasitraukė į Tarybų Sąjungą, dirbo Čiuvašijos autonominėje respublikoje. 1942 m. pradžioje įstojo į Tarybinės armijos Lietuviškąją diviziją. Dalyvavo mūšiuose prie Oriolo, Nevelio, Polocko ir kitur. Po demobilizacijos dirbo ūkio, kultūros ir mokymo įstaigose. Trejetą metų redagavo Kėdainių rajono laikraštį "Tarybinis kelias".

Siemet gegužės mėnesį sukako 34 metai, kai A. Trumpickas tapo šlovingosios Komunistų partijos nariu. 23-jus metus dirbo Lietuvos žemės ūkio akademijoje, savo pareigingumu, visuomenine veikla rodė pavyzdį jauniesiems draugams. Buvo nepakantus tvarkos ardytojams ir stikliuko mėgėjams.

Antanas Trumpickas stengėsi padėti savo tautiečiams, gyvenantiems užsienyje. Nuo 1964 m. bendradarbio "Laisvėje" ir "Šviesoje". Šie leidiniai išspausdino apie 80 jo istorinių straipsnių. Pasirašinėjo A. Gučiūnietis, A. Palonietis, kartais ir tikrąja savo pavarde.

Velionis palaidotas Lietuvos žemės ūkio akademijos mokomojo ūkio teriterijoje esančiose Tabariškių kapinėse, greta savo pirmosios žmonos.

Vandalinas Junevičius

EDUARDAS MIEŽELAITIS

Velnio ausy

Auerbacho rūsy —
Kaip pas velnią ausy.

Kaip šlapimas alus
Bėga į bokalus.

Jis paskui išsilies
Sidabru iš pūslės.

Saugot nosis meldžiu,
Kai taškaus lig žvaigždžių

Alų čia mėginu —
Netenku smegenų.

Pavojingas daraus,
Kai į velnią dairaus.

Visą amžių vargstu
Su savu Mefistu.

Ba-k-chas

Bacho choralas —
Bakcho bokalas:
Iki kraštų
Pilnas natų.

Bakcho bokalas —
Bacho vokalas:
Skamba grynų
Taktų vynu.

Bacho choralas —
Bakcho moralas:
Girtas žvaigždžių
Trauką jaučiu.

Bakcho skandalas —
Bacho finalas:
Su mėnuliu
Riedam keliu.

TARYBŲ SĄJUNGOS ATSTOVO A. GROMYKOS KALBA JUNGTINIŲ TAUTŲ GENERALINĖS ASAMBLĖJOS 36-OJE SESIJOJE

Jungtinės Taut, rugsėjo 22 d. (TASS-ELTA). Šiandien Generalinės Asamblėjos XXXVI sesijos plenariniame posėdyje pasakė kalbą TSKP CK Politinio biuro narys, TSRS užsienio reikalų ministras A. Gromyka.

Taika — neįkainojamas visų Žemės žmonių turtas, lemiama pažangos bet kurioje žmonių veiklos sferoje prielaida, pažymėjo Tarybų Sąjungos delegacijos vadovas. Tai buvo teisinga anksčiau ir tuo labiau teisinga dabar.

„Apginti taiką, — pabrėžia L. Brežnevas, — mūsų partija, mūsų liaudis, o ir visos planetos tautos dabar neturi svarbesnio tarptautinio uždavinio. Gindami taiką, mes dirbame ne tik dabar gyvenančių žmonių, ne tik mūsų vaikų ir vaikaičių labui; mes dirbame vardan dešimčių būsimų kartų laimės".

Vadovaudamasis šiuo principiniu teiginiu, aukščiausiasis Tarybų Sąjungos komunistų forumas — TSKP XXVI suvažiavimas neseniai iškėlė visą kompleksą pasiūlymų, liečiančių svarbiausias tarptautinio gyvenimo problemas. Šie pasiūlymai susilaukė pasaulyje plataus atgarsio.

Jie numato toli siekiančius žingsnius ginkluotei apriboti, įtempimo židiniams likviduoti, valstybių savitarpio pasitikėjimui stiprinti.

Jie apima tiek politinę sritį, tiek karinę, liečia raketinį branduolinį ginklą ir įprastinę ginkluotę, padėtį Europoje, Artimuosiuose, Viduriniuose ir Tolimuosiuose Rytuose, kituose pasaulio rajonuose.

Šiuos pasiūlymus jungia vienas siekimas — pagerinti tarptautinį klimatą, likviduoti karo grėsmę.

Tarybų Sąjunga žengia pasaulio arenoje petys į petį su kitomis socialistinėmis valstybėmis. Neseniai per susitikimus Kryme socialistinės sandraugos partijų ir šalių vadovai turėjo galimybę vėl suderinti šių šalių vertinimus ir veiksmus, atsižvelgdami į padėtį, kuri formuojasi pasaulyje.

Svarstydami ir spręsdami tarptautinius klausimus, pasakė A. Gromyka, mes remiamės tautų laisvės ir pažangos idealais, visų valstybių, visų tautų nepriklausomybės gerbimo principais, orientuojamės į gyvenimo pamatų stiprinimą, o ne į ruošimąsi žmonijos laidotuvėms.

Tačiau yra ir kita kryptis pasaulinėje politikoje, siekianti kitokių tikslų. Tai — imperialistinių valstybių militaristinių sluoksnių kursas.

Šio kurso esmė — siekimas viešpatauti kitoms šalims ir tautoms, tai yra primesti joms savo valią, jas ekonomiškai išnaudoti, kariniams strateginiams tikslams naudoti jų teritorijas.

Svarbiausia savo tikslų siekimo priemone tokio kurso kūrėjai laiko tarptautinio įtempimo didinimą, jėgos metodų, kaip jie patys sako, naudojimą politikoje.

Savo ruožtu mes vėl patvirtiname — ir TSRS delegacija įgaliota tai pareikšti iš šios tribūnos, — kad Tarybų Sąjunga neieškojo ir neieško konfrontacijos su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. Ji norėtų palaikyti normalius dalykiškus santykius su JAV.

Pastaruoju metu Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo paskelbtas vos ne kryžiaus žygis prieš „tarptautinį terorizmą", kaltinant juo tai vieną, tai kitą šalį. Bet šių kaltinimų adresas ne tas. Jie perdėm melagingi. Terorizmo ieškoma ne ten, kur jo reikėtų ieškoti ir kur jis iš tikrųjų keroja.

Įvykiai Salvadore, pasakė Tarybų Sąjungos delegacijos vadovas, akivaizdžiai iliustruoja imperialistinio kišimosi į kitų tautų reikalus politiką . viso pasaulio akyse.

Arba paimkime vadinamąsias greito reagavimo pajėgas. Tai — ne kas kita, kaip policijos lazda, kurios tikslas — užtikrinti grubų JAV kišimąsi į nepriklausomų valstybių reikalus, slopinti tautų laisvę.

Kaip žinoma, Persų įlankos rajone sutelkta didelė JAV karinė jūrų armada. Tai — akcija, nukreipta prieš Iraną, prieš Tarybų Sąjungą, prieš daugelį nepriklausomų Azijos ir Afrikos šalių. JAV karinis jūrų laivynas turi palikti šį rajoną. Ten jam nėra ko veikti, nėra ko ginti. Toks sprendimas būtų protingas aktas.

Kai kurių NATO blokui priklausančių šalių vadovaujantys sluoksniai dabar meldžiasi vienam dievui — nežabotoms ginklavimosi varžyboms. Jiems visa priimtina, kas atitinka šį tikslą.

Mūsų šalis nesiekė ir nesiekia karinio pranašumo. L. Brežnevas tai pareiškė visam pasauliui, tai buvo pasakyta ne vieną kartą, taip pat tiesiogiai Amerikos prezidentams įvairiu metu. Bet mes neleisime, kad pranašumą prieš mus pasiektų kiti. Į bet kurį iššūkį, suprantama, mes duosime deramą atsakymą, kad jėgų pusiausvyra būtų išsaugota.

Didelį pasipiktinimą pasaulyje sukėlė JAV nutarimas pradėti neutroninio ginklo gamybą. Šis nutarimas — dar vienas žingsnis ginklavimosi varžybų stiprinimo linkmė, padėties pasaulyje komplikavimo linkme.

Padėčiai pasaulyje daro poveikį ir kiti tarptautinio gyvenimo įvykiai. Įsidėmėtinas vis didesnės Vašingtono ir Pekino sąveikos faktas.

Neatidėliotinas ir aktualiausias uždavinys šiandien, pabrėžė A. Gromyka, — kovoti už įtempimo mažinimą pasaulyje, ginklavimosi varžybų sustabdymą, karo grėsmės pašalinimą.

Tarybų Sąjunga siūlo, kad Generalinė Asamblėja visų Suvienytųjų Nacijų organizacijai priklausančių šalių vardu priimtų deklaraciją, iškilmingai skelbiančią, jog valstybės ir valstybiniai veikėjai, kurie pirmieji panaudotų branduolinį ginklą, — padarytų sunkiausią nusikaltimą žmonijai.

Tarybų Sąjunga stoja už dialogą dėl visų ginklavimosi varžybų nutraukimo problemos aspektų, dėl visų ginčijamų tarptautinių klausimų, už dvišalį ir daugiašalį dialogą.

Tarybų Sąjungos delegacijos vadovas palietė padėtį Pietryčių ir Pietvakarių Azijoje, Artimuosiuose ir Viduriniuosiuose Rytuose, Afrikos pietuose, apibūdindamas TSRS pažiūrą į ten vykstančius įvykius.

Turi būti padaryta visa, pabrėžė baigdamas A. Gromyka, kad likusius du XX amžiaus dešimtmečius žmonės galėtų gyventi taikoje ir galėtų peržengti trečiojo mūsų eros tūkstantmečio slenkstį ne apimti nerimo dėl civilizacijos ateities, o įsitikinę, jog jos vystymosi perspektyvos neribotos. Su visomis valstybėmis — didelėmis ir mažomis, — kurios už tai kovos, visada bus kartu Tarybų Sąjunga.

LAIŠKAI

Gerbiamieji!

Prašau šį mūsų prisiminimą patalpinti, jei dar bus galima, prieš lapkr. 3 d. Žinau, kad reikėjo man pačiai anksčiau jums parašyti, bet vis tos naujos nelaimės . . .

Anksti šį rytą pabudus pradėjau skaitliuoti, kiek man tokių nelaimių teko pergyventi, ir tik tada prisiminiau apie Leono mirtį. O, štai, sausio 6 d. sukaks 25 m. kai mirė mylima dukrelė Darata Chasney, vos 43 m. amžiaus, dabar liepos 2 d. jos dukrelė, mano anūkė — Kim Luke, 46 m.

Pridėjus tėvelius, brolį ir brolienę ir jau veik kas antrą mėnesį naujas prisiminimas. Dažnai pagalvoju, kuris likusiųjų busime "next"!!

Bet gana aimanuoti . . . geriau imtis ką naudingesnio veikti. Linkiu jums viso gero.

Draugiškai

Alise Jonikienė

Nuo Redakcijos: Giliai užjaučiame mieląją draugę Alisę ir jos sūnų Leoną.

DIDELIO GYVENIMO TIKSLAS

Svečiuose pas akademiką Zigmą Januškevičių jo septyniasdešimties metų jubiliejaus proga

Padėti žmogui!

Jaurus buvo jaunuolio apsisprendimas studijuoti mediciną. Kelias, kuriuo ėjo, traukė protą ir širdį, o pasitaikantys sunkumai, tegis, patys pasiduodavo. Tačiau taip buvo tik studijų metais.

— Džiaugiausi, kad galiu padėti sergantiems žmonėms, tačiau nerimavau supratęs, kiek mažai žinau, — prisimena dabar akademikas Zigmas Januškevičius savo pirmuosius gydytojo darbo žingsnius Kuršėnuose.

Ieškojo tasyk mokslinės literatūros, ilgai kalbėdavosi su pacientu norėdamas ne tik jo negalavimus sužinoti, bet ir suprasti, koks jis: optimistas ar pasiduodąs nevilčiai, užsispyręs ar patiklus. Nuo to priklausys kontaktas ir ligonio nusiteikimas padėti sau. Vystantis gydytojas buvo pastebėtas ir pirmaisiais Tarybų valdžios metais pakviestas į Kauno medicinos institutą dirbti terapijos katedros asistentu.

Karas nutraukė stebėjimus, sujaukė gyvenimą. Zigmas Januškevičius su žmona Henrieta, irgi gydytoja, tapo Raudonosios Armijos lietuviškosios divizijos medikosanitarinio batalionо ordinatoriais.

Mūšiai prie Oriolo. Naktį priešas atakavo. Paryčiais į priešakines linijas išėjo medikai. Ir tomis dvasinės ir fizinės įtampos valandomis gydytojas Januškevičius regėdavo ne tik kraujuojančią žaizdą, bet ir virpančią žmogaus sielą. Jis jau žinojo, kiek daug nuo jos priklauso gijimas. Gydytojas ieškojo ir rasdavo budų išjudinti žmogaus vitališkąsias jėgas, kurios padėtų kovoti už gyvenimą.

Karys sunkiai sužeistas į galvą. Kalbėti jis negali, norėdamas kažką pasakyti, rašo. Gydytojas paima laišką ir ilgai žiūri... Pagaliau suvokia, — žodžiuose nėra priebalsių, tik vienos balsės. Kurie galvos centrai pažeisti?

Trumpo atokvėpio valandą Zigmas Januškevičius skubėdavo užrašyti savo stebėjimus, suklasifikuoti. Gydytojas stengėsi daugiau sužinoti apie žmogų. Tada jis nemanė, kad šie fronto užrašai taps jo skrydžio į mokslo aukštumas pradžia.

Dar tebebrėško pergalė, kai su kitais demobilizuotais gydytojais Z. Januškevičiui buvo pavesta atkurti medicinos fakultetą. Jau 1947 metais, išnagrinėjęs ir apibendrinęs fronto laikų tyrimus, Z. Januškevičius apgynė kandidatinę disertaciją. Be atokvėpio ieškojimų ir mokslo keliu žengė toliau. 1953 m. jis buvo paskirtas Kauno medicinos instituto rektoriumi.

Persiritęs į antrąją pusę dvidešimtasis amžius subrandino nuožmų žmonijos priešą — išeminę širdies ligą. Nuo jos kasmet žūna šimtai tūkstančių žmonių. Prieš ją būtina kovoti, galima laimėti. Reikėjo keisti mokslininkų požiūrį į kolektyvinį darbą, reikėjo stambinti ir glaudinti iki optimalaus minimumo mokslinio tiriamojo darbo tematiką. Mokslinė-techninė revoliucija negalėjo nepaliesti medicinos. Išmuše valanda telkti medicinos pagalbai kitų profesijų specialistus — kibernetikus, matematikus, inžinierius, sociologus, psichologus. Be jų neįmanoma sukurti mokslinės-techninės bazės, neįmanoma jos valdyti. 1959 metais buvo įsteigta pirmoji Kauno medicinos instituto centrinė mokslinio tyrimo laboratorija, vėliau — antroji. Buvo sutelktos ir jėgos, ir priemonės.

1962-ųjų sausio 25-oji. Maskvoje, TSRS Mokslų Akademijos terapijos institute, pasibaigus konferencijai, mokslininkai susirinko į laboratoriją. Akademikas Aleksejus Miasnikovas žadėjo siurprizą. Netrukus suskambo telefonas.

— Jungiame Kauną!

— Pradėkite, — trumpai pakalbėjęs, pasakė akademikas.

— Alio! Jungiame širdies signalus. Duodame pirmąją derevaciją.

Pasigirdo pypsėjimas, ir adatėlė ėmė brėžti popieriuje kreivę, nusakančią širdies darbą ligonio, kuris tuo metu gulėjo Kauno medicinos instituto centrinėje mokslinio tyrimo laboratorijoje. Nuo greta esančių aparatų prie kojų ir rankų buvo prijungti laidai, kuriais tekėjo biosrovės. Taip pirmą kartą Tarybų Sąjungoje telefonu buvo perduota elektrokardiograma. Šis svarbus eksperimentas buvo paruoštas ir atliktas vadovaujant Kauno medicinos instituto rektoriui profesoriui Zigmui Januškevičiui.

Kaip kilo mintis perduoti elektrokardiogramą dideliu nuotoliu? Kokių privalumų buvo iš to tikimasi?

Elektroninė skaičiavimo technika per keletą minučių pajėgia apdoroti daugelį milijonų duomenų, atlikti milijonus skaičiavimo veiksmų, be kurių neįmanoma gretinti ir analizuoti gautųjų rezultatų. Tik ši technika suteikė galimybę nepaprastai plačiai apžvelgti išanalizuotus įvykius. O jeigu taip, kodėl neįsteigus tokio centro, kuriame elektrokardiogramos būtų automatiškai apdorojamos, kad šis darbas taptų unifikuotas ir standartizuotas. Ligonio tyrimas elektrokardiografijos metodu paplitęs visur, tačiau jo interpretacija labai individuali. Ir gerų specialistų, aiškinančių elektrokardiogramas, nuomonės dažnai buna labai skirtingos.

Gyvenimas reikalavo, kad technika, išmokusi grafiškai perteikti širdies darbą, išmoktų ji ir analizuoti. Elektroninė skaičiavimo mašina tam buvo pajėgi. Kauno medicinos institute tąsyk ir buvo sukonstruotas elektrokardiogramų distancinio perdavimo aparatas. Negalima pasakyti, jog 1962 metais problema buvo išspręsta. Prie jos tebedirbama ir šiandien. Dabar, profilaktiškai tiriant žmones, elektrokardiogramos perduodamos į Kauną iš daugelio respublikos miestų. Paaiškėjo, jog dešimtyje procentų elektrokardiogramų aptinkami pakitimai, kurie sako, jog žmogaus širdžiai gresia bėda, nors jis pats dar jaučiasi gerai. Šie žmonės kviečiami į kardiologijos centrą, nuodugniai tiriami, dispanserizuojami. Kiek žmonių šitaip apsaugota nuo lemtingos ligos, kiek gyvenimų prailginta!

Iš dviejų išaugusių mokslinio tyrimo laboratorijų 1969 metais prie Kauno medicinos instituto buvo sukurtas širdies ir kraujagyslių fiziologijos ir patologijos institutas. Kokios atsivėrė galimybės? Medicinos institute pagrindinai dirba medicininių specialybių mokslininkai ir jie negali įvaldyti kibernetikos, statistikos, programavimo ir t. t. O tuos klausimus, kurie liečia epidemiologiją, pirminę diagnostiką, ankstyvąjį gydymą, pirminę ir antrinę reabilitacijas ir dispanserizaciją, vieni medikai išspręsti nepajėgūs. Juk reikia surinkti ir apdoroti medicininę ir nemedicininę informaciją, surasti kiekybinius parametrus, kiekvieną reiškinį vertinti skaičiais, dydžiais. Čia į pagalbą ir ateina sukurtasis institutas — ten dirba įvairiausių specialybių žmonės — matematikai, fizikai, biochemikai ir kiti, veikia 16 mokslinių laboratorijų! Su jomis integruojasi 12 instituto katedrų. Kauno medicinos institutas tapo svarbiu šalyje mokymo ir mokslo kompleksu.

Tai buvo viena iš akademiko Zigmo Januškevičiaus įgyvendintų svajonių. „Mokslas be praktikos kaip rožė be kvapo" — jo mėgstamas posakis. Dabar jau matome išaugintą rožę, plačiai jaučiamas jos aromatas. Pasaulinės sveikatos organizacijos linija Medicinos institutui buvo patikėta vykdyti Kauno—Roterdamo programą. Abiejuose šiuose miestuose buvo tiriama vienodo amžiaus gyventojų sveikata, registruojami miokardo infarkto atvejai. Rezultatai analizuojami, daromos išvados.

TSRS Medicinos mokslų akademijos narys korespondentas ir LTSR Mokslų Akademijos akademikas Z. Januškevičius lankėsi daugelyje pasaulio šalių. Jis studijavo medicinos santykį su gyvenimu, žmonijos progreso, civilizacijos ir sveikatingumo problemas plačiu, globaliniu mastu. Jo stebėjimai ir išvados patelkiamos SNO Pasaulinei sveikatos apsaugos organizacijai, kurios konsultantas jis yra.

Iš didelio aukščio geriau matyti, nes smulkmenos išblėsta ir tampa ryškūs stambiausieji dalykai. Akademikas, stebėjęs, kaip vystosi medicinos pasiekimai pasaulyje, domėjęsis studentų ruošimu įvairiose šalyse, galvoja apie jauną žmogų, galintį atsidėti sudėtingai mediko profesijai. Medicina dabar priskaičiuoja 10 tūkstančių ligų, apie 100 tūkstančių simptomų, kurie gali pasireikšti atskirai ir įvairiais deriniais. O jei dar prisiminsime įvairiose laboratorijose atliekamus sudėtingiausius tyrimus? O žmogus? Kaip keičiasi jo darbo, buities sąlygos, jo mąstysena? Jau kyla poreikis, kad susiformuotų profesinė — mokytojų, inžinierių, vadovų — medicina.

Gydytojus reikia ruošti rytdienai! Jie turi suprasti, kad diplomas tik didelio, kruopštaus ir savistovaus darbo pradžia. Šis suvokimas kelia plačius reikalavimus, iš kurių svarbiausias — ypatinga norinčiųjų studijuoti mediciną atranka. Ją reiktų pradėti anksti, dar vaikystėje. Todėl, kad tęn emocinės, dvasinės kultūros formavimosi pradžia. Akademikas įsitikinęs, kad tik proto ir emocijų sąveika gimdo tai, ką vadiname gydytojo intuicija, gydymo menu. Ir dar jis tvirtina, kad kiekvieno studento mediko, gydytojo saviauklioje svarbią vietą turi užimti literatūra, menas, muzika, gamta. Jis pats yra mokęsis muzikos, dainavimo. Turėdamas puikų balsą, jis ir fronte gydė žmones ne tik vaistais, bet ir dainomis. Muzika ir dabar jo gyvenime užima svarbią vietą.

„Prieš didelį protą lenkiu galvą, prieš taurią širdį — klaupiuosi", — yra sakęs Getė. O juk tauri širdis tuo ir didi, kad moka skaityti žvilgsnį, judesį ir gali pasiimti dalį kito naštos. Dėl to reikia turėti savyje emocinį kamertoną. Be jo mums visur ir visada sunku, bet ypač tada, kai liga ar skausmas prislėgia gniuždančia nežinia.

Emocinė kultūra, jautrumas nepakeičiamos vertybės medicinoje. Ypač šiandien, kai priskaičiuojamos 172 medicininės specialybės. Tai gerai, bet kartu kelia ir daug keblumų. Kartais ligonis be reikalo siuntinėjamas nuo vieno specialisto prie kito. Ieškoma ligos, nesidomint pačiu žmogumi, todėl ligonis praranda pasitikėjimą medicina. Technikos epochoje tarp gydytojo ir ligonio įsiterpė prietaisai ir aparatai, susilpnėjo tiesioginių žmogiškųjų santykių gijos. Šaltai, be jausmo svarstantys tyrimų rezultatus gydytojai nekelia ligonio pasitikėjimo.

— Deontologija buvo ir yra gydytojų dalykinės, psichologinės veiklos antstatas, — sako akademikas Z. Januškevičius. — Gydytojo abejingumą, emocingumo stoką ligonis anksčiau ar vėliau pastebės, ir tarp jų atsiras neperžengiamas barjeras. Abejingumas — sunkiausia gydytojo moralinė liga. Kad ir kokia mokslo pažanga būtų, dėmesio centre visada žmogus toks, koks jis yra, kaip mąsto, kaip ilsisi, džiaugiasi. Ir tarp tų grafų, kreivių ir schemų neturime užmiršti žmogaus. Šiandieninė medicina turi būti humanizmo, mokslo ir technikos sintezė.

Jo žodžiai skamba primygtinai ir įtaigiai. Todėl, kad akademikas pats tuo giliai įsitikinęs.

— Per dvidešimt aštuonerius Jūsų vadovavimo metus Kauno medicinos institute sukurta turtinga mokslinė-mokomoji bazė. Institutas turi kvalifikuotų specialistų. Kaip tai buvo pasiekta? — klausiu akademiko Z. Januškevičiaus.

— Kadaise Bacho paklausė, kaip jis pasiekė muzikinį meistriškumą. Didysis kompozitorius atsakė, kad nieko nėra paprastesnio, tik reikiamu momentu, reikiamu pirštu būtina paspausti reikiamą klavišą. Taip ir kiekviename veiklos bare. Reikiamu momentu, reikiamai krypčiai būtina rasti tinkamą žmogų. Beveik visi mano bendradarbiai yra iš mokslinių studentų būrelių. Taip savo kelią pradėjo garsūs respublikoje medikai mokslininkai J. Brėdikis, J. Blužas, A. Lukošević̆iūtė, A. Baubinienė, P. Šnipas, P. Zabiela, A. Praškevičius ir kiti. Šitaip buvo ir yra kuriamas mūsų kolektyvas. Šiuo metu jis stiprus ir savarankiškas.

— Ką Jūs laikote didžiausia savo gyvenimo sėkme ir koks Jūsų ateities tikslas?

— Didžiausia savo gyvenimo sėkme laikau tai, jog esu neabejingas darbui. Stengiuosi dirbti taip, kad turėčiau moralinį pasitenkinimą. Siekiau ir visada sieksiu padėti žmogui.

...Kauno istorijos muziejuje saugomas skeveldrų apdaužytas kraujo spaudimo matavimo aparatas. Iš kur jis čia atsirado?

Oriolo žemėje sunkią kovos prieš fašistus valandą į 16-osios lietuviškosios divizijos gydytojo Zigmo Januškevičiaus sanitarinį krepšį pataikė skeveldra. Nukentėjo aparatas. Gydytojas išliko dideliam gyvenimui!

Padėti žmogui. Galinga jėga glūdi šiame siekime, kai jis yra nesikeičiantis mediko gyvenimo tikslas.

Vanda BOGUŠIENĖ
Chanono Levino nuotrauka

Vilniaus "Tiesa"

Kalnuotoje Indijos Orisos valstijoje sėkmingai veikia balandžių pašto tarnyba. Vietiniai pareigūnai tvirtina, kad spartuoliems paštininkams galima patikėti ne tik laiškus, bet ir svarbius vyriausybinius pranešimus. Jie viską pristato laiku.

● IŠMETAMOSIOS DUJOS IR VABZDŽIAI

Ekologai ištyrė, kad augalai prie autokelių gauna su išmetamosiomis dujomis daug azoto, ir dėl to yra labiau puolami augalėdžių vabzdžių.

Nors mokslininkai manė, kad autostradų pakelėse negali tarpti nei augalai, nei gyvūnai, nes gyvi organizmai negali pakelti išmetamųjų dujų, gumos, švino dalelyčių, automobilių keliamų vėjo srautų ir nuo plikšalos ant kelių barstomos druskos, tačiau daugelis žolėdžių vabzdžių, matyt, prisitaikė prie tokio gyvenimo. Tai liudija nuėsti medžių ir krūmų lapai šalikelėse ir apgraužta žolė apsauginėse juostose.

Buvo ištirtos prie dviejų autostradų eršk̆ėčio lapais mintančių *Phalera bucephala* ir *Euproctis similis* vabzdžių, nugraužiančių ir daugelio kitų medžių bei krūmų lapus, populiacijos. Įprastomis sąlygomis šių vabzdžių neribotą daugėjimą riboja paukščiai ir vapsvos. Vienos rūšies *Paraverpula* vapsvos, pasirodo, irgi jau prisitaikė gyventi ant augalų, augančių prie kelio, tačiau jos nesusp̆ėja nuėsti nepaprastai sparčiai gausėjančių lervų. Mokslininkai ištyrė, kad šalikelėse ir apsauginėse juostose augančiuose augaluose susikaupę daug švino, natrio ir azoto, ypač pastarojo, kuris spartina augalų augimą ir pritraukia žolėdžius vabzdžius. Stokojant azoto, dažnai sulėtėja vabzdžių lervų vystymasis, o pakelėse šito gero ikl valiai. Vadinasi, išmetamosios dujos netiesiogiai skatina žolėdžių vabzdžių gausėjimą. Vabzdžių lervos taip pat veiksmingai sunaudoja ir natrį, esantį barstomoje ant kelių druskoje, — rašoma žurnale „New Scientist" (Anglija).

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

Naktis

Ėjau keliu, ieškojau kelio,
Radau tik vieškelį į dangų,
Skaudėjo medžiai lyg mane
Išdrožęs būtų kas,
Lyg būtų kas mylėjęs.

Ir dar skaudėjo naktį,
Snibždėjo vėjas,
Dainuodamas save,
Kritimą lapų
Ir tolstantį šakų traškėjimą.

Ėjau miškų, ieškojau medžių,
Tik tylėjai liūdesiu kvepėjo
Žilstantis mėnulis,
O virš galvos jaučiau
Vėjuotą dievo ranką.

Mačiau kaip viešk̆eliu tekėjo
Žvaigždėti žmonės,
Prie kelio linko tarp žolių,
Naršydami pasenusius lapus,
Ieškojo savo metų.

Pavargę rinko susilenkę
Langų šukes,
Kur vakar daužė,
Užspringdamas naktinis šuo
Į dangų kaukia.

Ėjau per tylią miegantį
Naktinį lietų,
Bridau šaligatviu,
Ieškojau durų,
Bet visos jau miegojo.

Sapnas. Senatvė

Tu mokei nešti
Purviną ar švarų
Žmonių gyvenimą,
Tą žydrą pasaulį,
Chroniškai dainuojantį
Gyvybę
Ir tą dangų,
Sakei, kad jį irgi
Galima dainuoti.

Išėjau,
Aplink buvo tuščia
Ir gėlės jau nebekvepėjo,
Aplink buvo griuvėsiai
Ir šiukšlynuose karą žaidė
Kvepiantys vaikai,
Špardė senus žaislus,
Aplink buvo tuščia.

Tu daug ko mane išmokei,
Pradėjau mylėt akla,
Miškus ir žmones
Ir rankas,
Kurlom išmokei glostyt.

"All they think about is money..."

Operacinėje medicinos sesuo komjaunuolė A. Kanapinskaitė su jaunąja paciente Rimute.

Grupė rajoninės ligoninės personalo. G. Svitojaus nuotr.

Lazdijuose duris atvėrė dviejų šimtų penkiasdešimties vietų ligoninė. Penkių aukštų pastate įsikūrė vaikų, chirurginis, akušerinis-ginekologinis, vidaus ir nervų ligų skyriai, fizioterapijos, gydomosios fizkultūros kabinetai, laboratorijos. Ligoninėje sudarytos geros sąlygos besigydantiems ir medicinos personalui.

VAJUS

GAVIMUI "LAISVEI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖS RUGSĖJO 1 IR TĘSIS TRIS MĖNESIUS IKI ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 30.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susiorganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajaus dieną. Rūpinkimės aplankyti kuo daugiausia namų vajaus reikalu ir kalbinti žmones užsisakyti "Laisvę."

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma $50; 2-ra $45; 3-čia $40; 4-ta $35; 5-ta $30; 6-tą $25; 7-ta $20; 8-ta $15; 9-ta $12; 10-ta $10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintas prenumeratas 1 punktas nuo 25 centų. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas 50 centų.

KREDITĄ UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTANTAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS PRISIŲS PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KITUS NEBUS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

$20,000 FONDAS

Apart įeigų už prenumeratas ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vajų sieksime ir vėl šiam svarbiam reikalui sukelti $20,000 fondą. Tai padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę"
Savo Giminėms Ar
Draugams Į Lietuvą. Jie
Bus Jums Dėkingi Už Tą
Dovaną

* * *

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje $12.00 metams, $6.50 pusei metų.
Kanadoje $15.00 metams, $8.00 pusei metų.
Lietuvoje $15.00 metams, $8.00 pusei metų
Kitur užsieniuose $15.00 metams, $8.00 pusei metų.

Visais vajaus reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

KANADOS ŽINIOS

Amerikos-Kanados įtampa

Įtampą tarp Otavos ir Vašingtono sukėlė paskutiniame Kanados biudžete paskelbtas naujasis energijos išteklių planas, siekiantis kanadiečių kontrolėn perimti 50% su šia sritimi susietų firmų. Amerikiečius labiausiai erzina kanadiškoms bendrovėms valdžios teikiamos finansinės nuolaidos, energijos šaltinių pajieškų suvaržymai tarptautinėms bendrovėms Kanados valdžiai priklausančiose žemėse. JAV kongresas žada imtis atkirčio priemonių kanadiečių kapitalo investacijoms JAV. Kongreso komitetas jau pritarė pasiūlymui, kad tokie investuotojai, perimantys amerikiečių firmų kontrolę pačioje Amerikoje, privalo turėti pusę reikiamo kapitalo grynais pinigais ir tik kitą pusę gali pasiskolinti iš bankų. Šis nutarimas oficialiai yra taikomas visiems užsieniečiams, bet jį padiktavo įtampa su Kanada. Kalbama apie atšaukimą leidimų kanadiečių kontroliuojamoms naftos bei kasyklų bendrovėms iš valdžiai priklausančių žemių. Atkirčiui gali būti panaudota ir automobilių gamyklų sutartis, pagal kurią abi šalys automobiliais bei jų dalimis keičiasi be jokio muito.

Pokalbius ekonominės trinties klausimais turėjo ministeris pirm. P. E. Trudeau ir prez. R. Reaganas, susitikę Grand Rapids, Mičigane, kai ten buvo atidarytas muzėjus buvusiam prez. G. Fordui. Toje iškilmėje taip pat dalyvavo Meksikos prez. J. Lopez, buvęs Prancūzijos prez. V. G. d'Estaingas bei kiti JAV valdžios ir kongreso žmonės. Pasikalbėjimo rezultatai nebuvo paskelbti, išskyrus faktą, kad ir P. E. Trudeau, ir prez. R. Reaganas apgailestauja dviejų gerų kaimynų susikirtimą, tikėdamiesi draugystės išlaikymo. P. E. Trudeau teisinosi, kad nevisi naujo energijos išteklių plano paragrafai yra vykdomi, kad buvo padaryta nuolaidų amerikiečių kapitalui Kanadoje. Pasak R. Reagano, nuomonių skirtumai dėl energijos šaltinių nėra verti konflikto. Spaudimą JAV kongresui daro ir Kanados pasienyje esančios JAV televizijos stotys. Kanados radijo ir televizijos komitetas kanadiečiams, kurie jose skelbiasi, tų skelbimų išlaidų neleidžia nurašyti nuo pajamų mokesčio. Norima, kad jie skelbtųsi tik kanadiškose televizijos stotyse, nors labai daug Toronte bei jo apylinkėse gyvenančių kanadiečių seka Buffalo stočių transliacijas. Komitetas taip pat įsakė televizijos kabelio bendrovėms išjungti amerikiečių stotį, kai tą pačią programą duoda kanadiška stotis. Tada abiem kanalais perduodama kanadiškos stoties transliacija su visais jos skelbimais. Šis įsakymas susilaukė aštriausios kritikos. Kabelio bendrovės JAV stotis pasigauna antenomis, už pasinaudojimą jų transliacijomis nieko nemokėdamos. Tos stotys protestavo, kol kanadiečių rinką pasiekdavo jų skelbimai. Jų pakeitimas kanadiškos stoties skelbimais esąs piratizmas.

Daromas spaudimas, kad Kanados televizijos stotims nebūtų parduodamos amerikietiškos programos, kurios yra gerokai populiaresnės už kanadiškas. Tai dar viena įtampa tarp Kanados ir JAV, drumsčianti gerus santykius.

"Tėviškės Žiburiai"

MONTREAL, CANADA

LLD NARIAMS IR "LAISVĖS" SKAITYTOJAMS

Brangūs draugai, jau antras mėnuo vyksta "Laisvės" vajus, bet mes montrealiečiai ir apylinkės lietuviai dar nieko neveikėme. Mūsų visų užduotis ieškoti naujų skaitytojų, sukelti kiek galime daugiau finansinės paramos ir atnaujinti kanadiečių ir Lietuvoje skaitantiems "Laisvę" prenumeratas.

Kanadoje mes turime sunkumų, nes mūsų dolerio valiuta nupuolė 2½ nuošimčių. Taigi, atnaujint "Laisvę" bei užsisakyti iš naujo kanadiškais pinigais kainuoja $18 su keliais centais. Be to, mūsų paštas vėluoja pristatyti laikraštį, kartais net 8 iki 10 dienų. Bet visvien džiugu, kad laikraštį gauname.

Mes visi trokštame gauti žinių apie pasaulinę padėtį, apie mūsų gimtinę Tarybų Lietuvą; taip pat apie mūsų tautiečius gyvenančius Kanadoje.

Mes kanadiečiai turime daugiau rašyti "Laisvėje" apie mūsų veikimą. Mes turime gerą korespondentę Montreale ir mūsų užduotis jai pranešti žinias, kad ji galėtų laikraščiui pasiųsti. P. Kisielienės telefonas: 727-4387. Esame pasiilgę raštų iš B. Kvetinsko, kuris pirmiau dažnai parašydavo.

J. Urbanavičius
LLD Montrealo
kuopos pirmininkas

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad aldiečių ir laisviečių pirmasis po vasaros atostogų mitingas įvyks spalio 17 d., šeštadienį, kuriame turėsime apsvarstyti labai aktualius klausimus, ypač kas liečia "Laisvę", kuri dėl pašto kaltės, labai skaitytojus pasiekia pavėluotai ir jos šiuo laiku jau vedamą vajų; taip pat yra ir daugiau reikalų aptarti. Šia proga turėsime ir viešnią iš "Laisvės" redakcijos, Ievą Mizarienę.

Mitingas Rusų svetainėje, 3447 St. Laurens St , 1:30 v.)

Kviečia **LLD VALDYBA**

SVARBUS PRANEŠIMAS

MONTREALIO IR APYLINKĖS L. SŪNŲ IR DUKTERŲ PAŠALPINĖS DRAUGIJOS NARIAMS

Kuopos valdyba turėjo svarbų posėdį, kuriame nutarė laiškais ir per spaudą šaukti visuotiną mitingą ir prašo visų narių dalyvauti šeštadienį, spalio (October) 24 d., 1:30 val. po pietų, Rusų Klube, 3447 St. Laurent St. arti Sherbrook Street.

Šiame mitinge bus Quebeco valdžios apdraudos skyriaus inspektorius. Turėsime balsuoti dėl tolesnio draugijos gyvavimo.

Būtinai dalyvaukime visi, nes balsavimui reikia turėti du narių trečdalius.

Spalio 10 d. mitingas neįvyks — jis nukeltas į spalio 24 dieną.

M. L. S. ir D. P. D. Valdyba

TORONTIEČIŲ KRONIKA

Svečiai iš Lietuvos

Rugsėjo paskutinėmis dienomis Toronte viešėjo žymūs svečiai iš Tarybų Lietuvos. Generolas Pranas Petronis, Tėviškės Draugijos pirmininkas ir Birutė Almonaitytė-Eidukienė, Vilniaus operos solistė. Svečiai susipažino su Toronto miestu, buvo nuvežti su grupe tarybinių turistų pamatyti Niagara Falls. Trečiadienį popiet draugių moterų pastangomis buvo suruoštas priėmimas Sūnų ir Dukterų Klubo svetainėje. Petronis buvo paprašytas papasakoti apie naują gyvenimą Lietuvoje, o solistė padainuoti. Dalyviai garbingus svečius iš Lietuvos labai šiltai priėmė. Birutė padainavo J. Gruodžio "Ulijona", St. Šimkaus "Pamylėjau Vakar", Raudonikio "Mano Pasaulis Lietuva", Klovos "Pirko Senis", Indros "Oželis".

Buvo ir iš toliau tautiečių su svečiais susitikti. Tai F. E. Laurusevičiai iš New Lowell, A. A. Andersonai iš Marmora, S. P. Repšiai ir Mickevičienė iš Londono ir A. R. Antanavičiai iš Stroud, Ont.

Nors nedaug laiko buvo, bet atsilankiusieji turėjo progą iš arčiau su garbingais svečiais susipažinti.

Susirinkimai

Sekmadienį, spalio 4 įvyko Sūnų ir Dukterų Klubo mėnesinis susirinkimas, kuriame buvo išduoti pranešimai iš Klubo veiklos. Praėjusią vasarą Klubo nariai, kurie dalyvauja "bingo" žaidimuose, turėjo išvyką į 1,000 salų. Bet piknikai neįvyko dėl susidėjusių aplinkybių ir blogo oro.

Iš finansinių raportų matėsi, kad Klubas finansiniai gerai stovi.

Buvo apkalbėta tolimesnė Klubo veikla. "Bingo" bus kas trečiadienį. Taipgi laikas nuo laiko bus minimi gimtadieniai Klubo narių, kurių gimtadieniai pripuola tuo laikotarpiu. Naujų metų sutikimą tur būt turėsime dienos metu, nes yra narių, kurie naktį važinėti negali.

Po susirinkimo buvo pademonstruotas filmas iš Klubo veiklos. Įdomu tas, kad tai garsinis, pačių klubiečių susuktas. Mat su New Horizons pagalba Klubas įsigijo reikiamą kamerą ir prožektorių. Buvo įdomu pamatyti save ne tik kalbant bet ir dainuojant.

Parėmė "Laisvę"

Po Sūnų ir Dukterų klubo susirinkimo įvyko Toronto Lietuvių Moterų klubo susirinkimas, kuriame jos svarstė savo veiklos reikalus. Tarp kitko, jos nutarė parodyti lietuvišką filmą lapkričio 15 dieną. Filmą atsivežė iš Lietuvos draugė B. Janauskienė, kuri praėjusią vasarą lankėsi Lietuvoje.

Klubietės taipgi nutarė paaukoti "Laisvei" $50.00.

Susirinkime buvo raportuota, kad yra sergančių klubiečių. Tai draugės Masienė, Galskienė ir Jančienė. Klubietės išreiškė užuojautą ir palinkėjo joms greit susveikti.

Veda "Laisvės" vajų

Literatūros Draugijos Toronto kuopos nariai pradėjo darbuotis "Laisvei", kurios vajus vyksta kaip tik šiuo metu. Prenumeratos atnaujinamos ir aukos priimamos trečiadieniais, per Sūnų ir Dukterų klubo "Bingo" popiečius.

Pati kuopa nutarė "Laisvei" paaukoti $50.00.

Taigi, norintieji paremti "Laisvę" ar atsinaujinti prenumeratą, ateikit į Sūnų ir Dukterų klubo svetainę trečiadieniais.

A. Y.

PLANINGAS DARBAS VISIEMS NAUDINGAS

Toronte rugsėjo 19-20 d. d. įvyko Tarybų Sąjungos ir Kanados žymių visuomenės veikėjų ir mokslininkų suvažiavimas. Tikslas, ne tik praplėsti mokslinius atsiekimus, ekonominį gyvenimą, bet svarbiausia — surasti būdus, kaip su viso pasaulio valstybėmis suderinti draugystės reikalus, kurie ryštų ekonomiją ir mokslus.

Nuo senų laikų iki dabar dar yra giliai užsilikęs plėšimas, grėbimas, kerštas, neapykanta. Viso to dėka vyksta didesni ar mažesni susikirtimai, kurie vadinami karais.

Kapitalistinis pasaulis iš to gobšumo paspringo. Turime milijonines armijas bedarbių, bujoja įvairios kriminalystės, infliacijos kilimui nesimato galo . . .

Tarybų Sąjunga per tą trumpą savo gyvavimo laiką ne tik sugriautą šalį atstatė, bet kapitalistinį pasaulį ir pralenkė.

Tad, suvažiavę žymūs visuomenės veikėjai ir mokslininkai, kaip tik ir kalbėjo apie pavojus pasauliui nuo neutroninių ginklų, karų. Jie kalbėjo, kad būtų pasaulyje taika, kitaip visi pražūsime.

* * *

Kanados ir Tarybų Sąjungos "friendship" draugija perkėlė savo įstaigą Toronte į 280 Queen St. W.

Kiekvieną penktadienį, 8 val. vakare, šioje įstaigoje rodomi labai įdomūs filmai. Įžanga tik $1.25. Ne tik rodomi filmai, bet duodama dar ir kava su pyragaičiais.

J. Žukauskas

* * *

Lethbridge, Alberta

Juozas Bruzga ir Juzė Žebraskienė iškėlė puikią vestuvių puotą dukrelei Bronei ir Juozui Židinui. Visi svečiai praleido vakarą linksmai.

Jauniesiems visi linkėjo viso geriausio jų gyvenime.

Frank Kazokas

PASAULIO PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONGRESAS

Havana, Kuba. — Ateinančių metų vasario 10-15 dienomis čia įvyks pasaulio profesinių sąjungų kongresas. Savo sutikimą dalyvauti jau pranešė daugelio kraštų unijos, jų tarpe Indijos, Urugvajaus ir Demokratinės Vokietijos.

Tai bus iš eilės dešimtasis kongresas. Jame bus diskutuojami visi klausimai, liečiantys pasaulio darbo žmonių reikalus. Pirmoje eilėje — taikos klausimai, ekonominis ir socialinis progresas.

SMERKIA ŠAUDYMUS

Teheran. — Mehdi Bazargan, buvęs pirmasis ajatolos Khomeini vyriausybės premjeras, kalbėdamas parlamente, pasmerkė tebevykdomus opozicijos narių masinius šaudymus. Bet Khomeini lojalistai kalbėtoją peršaukė ir išėjo iš posėdžių salės, reikalaudami jo mirties.

Washington. — Darbo departamentas nuėmė draudimą privačiai namuose megzti aprangą. AFL-CIO šį potvarkį pavadino nauju aprangos darbininkų išnaudojimu. Iš septynių anksčiau uždraustų aprangos rūšių taip pat norima nuimti draudimą juvelyriniams gaminiams, nosinėms, pirštinėms, sagoms ir kt.

Manila. — Pereitą savaitę čia policija susirėmė su studentais, kurie mėtė į ją akmenimis, demonstruodami prieš prez. Marcos diktatūrą ir JAV. Esama daug sužeistų. Tai buvo didžiausios riaušės pastarųjų penkerių laikotarpyje.

Indijos ir Ramiojo vandenyno gelmėse gyvena įvairių rūšių nuodingos vandeninės gyvatės. Jos dažnai patenka į žvejų tinklus ir užpuola žvejus. Beveik kiekvienas įkirtimas yra mirtinas. Kadangi gyvatės labai įvairios, sunku sukurti veiksmingus priešnuodžius.

Neseniai Australijos zoologai nustatė, kad jūrinių gyvačių agresyvumas priklauso nuo Saulės aktyvumo. Kai didelis Saulės aktyvumas, gyvatės agresyvesnės.

Naujos rušies namai Lietuvoje

Trakų rajono "Merkio" eksperimentinio ūkio Paluknio gyvenvietė neseniai pasipuošė erdviais, spalvingais naujo tipo gyvenamaisiais namais, ūkiniais pastatais. Tai eksperimentiniai statiniai. Juose tradicinės plytų sienos pakeistos keramzitbetonio ar trisluoksnio gelžbetonio, akyto bei dujų silikato plokštėmis.

Nuotraukoje: **Naujosios gyvenvietės statytojai [iš kairės] kompleksinės brigados brigadininkas V. Kobelevas ir darbų vykdytojas V. Kasiukonis.** V. Gulevičiaus nuotr.

"LAISVĖS" REIKALAI

Čia skelbiame aukas įplaukusias nuo rugsėjo 1 d., kurias priskaitome prie vajaus. Vajininkų vardus ir užsipelniusius punktus pranešime sekame "Laisvės" numeryje.

* * *

Aukos gautos iki spalio 9 d.:

Kastancija Mugianienė, Oakland, Cal., prisimindama vyro Alekso mirtį	$500.00
Nuo Vlado Misiūno pagerbimo pobūvio	375.50
LLD 45 kp., St. Petersburg, Fla., per P. Alekną	300.00
Telda King, San Leandro, Cal., prisiminimui sesutės Josephine Anscott, per V. Taraškienę	100.00
Veronica ir Jonas Kazlau, Wethersfield, Conn.	100.00
A. Rainienė, Brooklyn, N. Y., per Nellie Ventienę	100.00
A. Navickas, Haverhill, Mass., per A. Račkauskienę ir M. Sametis	100.00
Vladas Misiūnas, Richmond Hill, N. Y.	90.00
Helena Smith, Port Charlotte, Fla., vyro Walterio 80 m. gimtadienio proga	80.00
J. Kibildis, Haverhill, Massachusetts, per A. Račkauskienę ir M. Sametis	53.00
Sarah Bimba, Hawthorne, N. J.	50.00
Bill Yokubonis, Waterbury, Conn.	50.00
Raymond Machulis, San Leandro, California, per V. Taraškienę	50.00
Ona Daivienė,per V.Taraškienę,San Leandro,Cal.	50.00
Jonas Vaičekauskas, Binghamton, N. Y., 90 m. gimtadienio proga	45.00
K. Thomas, Johnson City, N. Y.	40.00
Margaret Klishus, Clearwater Beach, Fla., per P. Alekną	38.00
M. Doveikienė, Hamilton, Ont., Canada	35.00
Mary Ulozienė, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	33.00
N. ir P. Dudoniai, Aston, Pa.	30.00
M. Niaurienė, Verdun, Que., Canada, prisiminimui mirusio brolio Mikolo Gudo	30.00
Juozas Vaitonis, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	30.00
Tony Kleposky, Punta Gorda, Fla.	30.00
M. Baltulionytė, Redlands, Cal., per V. Taraškienę	30.00
William Karlan, Jensen Beach, Fla.	26.00
Charles Danisevich, Middlebury, Conn.	25.00
M. Jakštas, Nesconset, N. Y., per N. Ventienę	25.00
Anna Quater, New York, N. Y., per N. Ventienę	25.00
Olga Strapponi, Milford, Mass.	25.00
A. Račkauskienė, Haverhill, Mass.	25.00
Mary Gudas, Verdun, Que., Canada	25.00
T. Kaeser, Brentwood, L. I., N. Y.	25.00
Frank ir Helen Mankauskai, Miami, Fla.	25.00
Kazimieras ir Veronica Milenkeviče, Brooklyn, N. Y.	25.00
K. Žemaitienė, Honeoye Falls, N. Y.	23.00
John Gresh, Largo, Fla., per P. Alekną	20.00
F. ir V.Budroniai,Seminole,Fla.,per Nellie Ventienę	20.00
M.Mozūraitienė,San Leandro,Cal.,per V.Taraškienę.	20.00
J. Jordan, Palm Beach, Fla.	18.00
Anita Kucks, Ansonia, Conn.	15.00
J.ir Ks.Karosai,San Leandro,Cal.,per V.Taraškienę	15.00
M.Stripeikienė,Brooklyn,N.Y.,per N.Iešmantienę	10.00
M. Arison, Fairfield, Conn., per N. Ventienę	10.00
K. Meškėnas, So. Ozone Park, N. Y.	10.00
Vera Urbonienė, Brooklyn, N. Y.	10.00
K. Kazlauskas, Grand Rapids, Mich., per E. Margis	10.00
Karolina ir Ona Sholomskas, Floral Park, N. Y.	10.00
P. Gižauskienė, Runnemede, N. J., per N. Dudonis	10.00
J. Šimkienė, Brooklyn, N. Y., per N. Ventienę	10.00
Mary Adams, Lake Ronkonkoma, N. Y.	10.00
Malvina Bručienė, Richmond Hill, N. Y.	10.00
Anna Kazel, Carle Place, N. Y., prisiminimui mirusio vyro W. Kazlausko	10.00
J. Kodis, Lawrence, Mass., per A. Račkauskienę ir M. Sametis	10.00
B. Šlekis, Lawrence, Mass., per A. Račkauskienę ir M. Sametis	10.00
M. Sametis, Haverhill, Mass.	10.00
A. ir V. Taraškai, San Leandro, Cal.	10.00
Olga J. Večkys, Haverhill, Mass.	8.00
Anna Kulaitis, Easton, Pa., per A. Muzikevicz	8.00
M. Montvilas, Cicero, Ill., prisiminimui mirusio vyro Jurgio Montvilo	8.00
Mary Martuza, Racine, Wis.	8.00
P. Keller, St. Petersburg, Fla., per P. Alekną	8.00
K. Meškėnas, So. Ozone Park, N. Y.	8.00
I. Korbauskas, Denver, Colorado	8.00
S. Shukis, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	6.00
Marcella Balukonis, Wilkes-Barre, Pa.	5.00
S. Wilkūnas, Grand Rapids, Mich., per E. Magis	5.00
Kay ir Walter Kelly, St. Petersburg, Fla., P. Alekną	5.00
Pauline Daraška, Sandusky, Ohio	5.00
Joseph Simel, Colt's Neck, N. J.	5.00
Margaret Valinchus, New Haven, Conn.	5.00
Draugė, per M. Valinchus, New Haven, Conn.	5.00
J. Morkis, Toronto, Ont., Canada, per J. Ylą	5.00
A. Muzikevicz, Easton, Pa.	3.00
Anna Prankaitis, Brooklyn, N. Y.	3.00
A. Balčiūnas, Waterbury, Conn., per M. Svinkūnienę	3.00
August Gerbut, Bloomfield, Conn.	3.00
Mary Budris, Hot Springs, Ark.	1.00
Viso	$2,986.50

* * *

Širdingai dėkojame ir prašome visų mūsų skaitytojų ir rėmėjų vajumi daugiau susirūpinti.

ADMINISTRACIJA

Ar jau prisidėjai "Laisvės" vajaus pasisekimui? Jei dar ne—prisidėk!

ATSISVEIKINOME SU TARYBŲ LIETUVOS SVEČIAIS

Praėjusį šeštadienį Aido Choro suruoštame pobūvyje labai smagiai praleidome laiką. Mums padainavo Vilniaus Valstybinio Operos ir Baleto teatro solistė Birutė Almonaitytė. "Tėviškės" Draugijos pirmininkas Generolas Pranas Petronis pakalbėjo apie mūsų gimtinę T. Lietuvą.

Svečiai išvyko sekančią dieną į Washington, D. C., iš kur, rodosi antradienį, išskrido į namus.

Apie šį pobūvį bus plačiau parašyta sekančioje "Laisvės" laidoje. **Red.**

Port Charlotte, Fla.

Spalio 16 d. Walteriui Smith sukanka 80 metų amžiaus. Mano vyras Walteris nuo jaunystės skaito ir palaiko lietuviškąją spaudą, priklauso LLD ir dirba už taiką ir draugystę visame pasaulyje.

Aš linkiu Walteriui stiprios sveikatos ir ilgiausių metų. Šia proga prisiunčiu "Laisvei" $80.

Helena Smith

Ryklį sunkiau papirkti . . .

Sigitas Krivickas

Prie New Yorko policijos akademijos veikia nedidelis muziejus. Jo eksponatai atspindi miesto tvarkos saugotojų istoriją.

Ištisos vitrinos prikrautos policijos lazdų. Ilsisi mediniai, gerokai nuzulinti pagaikščiai, ne vien skaldę pakaušius triukšmadariams ar ilgapirščiams, bet ir uoliai vaikę darbininkų demonstracijas. Šalia jų blizga lyg naujos aukštų policijos pareigūnų lazdos su dramblio kaulo bumbulais ir inkrustacijomis, nešiotos tik švenčių progomis.

O štai gausybė ginklų: nuo senovinių muškietų iki šiuolaikinių pistoletų. Jais ne kartą yra atimta gyvybė ir nekaltoms aukoms. Naujausias tokios rūšies atvejis pasikartojo vos prieš keletą dienų. Vyamasis du kišenvagius Brooklyne, policininkas Zigleris paleido į juos kulką. Ji kliudė į galvą ir užmušė vietoje dviračiu į darbą važiavusį praeivį. Žūdavo žmonės ir kai buvo neatsitiktinai, o tiesiu taikymu šaudomi 1863 metų neramumų, pirmųjų darbininkiškų demonstracijų 1886 metais dalyviai arba pavieniai juodaodžiai New Yorkiečiai.

Senas ir, pasakytume, turgingas tikro karo su policija tradicijas turi ir New Yorko nusikaltėlių pasaulis. Šiandien taip pat jau niekam nėra paslaptis ilgamečiai policijos ir mafijos ryšiai, ne vienas didelis sandėris, varant narkotikų, azartinių lošimų ir visokių nešvankių pramogų biznį.

Išeinant iš muziejaus, jo prižiūrėtojas pasiguodė, kad dabar New Yorko policijai "atėjo sunkus kaip niekada laikas". Pasirodo, dar 1975 metais 16-milijoninis miestas turėjo 34 tūkstančius policininkų, o dabar jų tepalikta 23 tūkstančiai — trūksta lėšų. Šią statistiką, deja, žino ir nusikaltėliai.

Dabar New Yorko požeminiame traukinyje dažnai galima pamatyti šunimis vedinus tvarkos saugotojus. Šis nelinksmas patyrimas perimtas ir Philadelphijos. Tačiau New Yorke buvo sugalvota ir sava naujovė: pirmą kartą policijos praktikoje panaudoti . . . rykliai.

Netoli Long Island krantų narai ištraukė seifą su brangenybėmis ir, kaip spėjama, su milijonu dolerių iš nuskendusio prieš 25 metus prabangaus lainerio "Andrea Doria". Policijai kilo rimta problema — kaip apsaugoti seifo turinį, iki jo imsis speciali komisija. Be to, prisigretino ir viena televizijos stotis, norinti tiesiogine transliacija pademonstruoti žiūrovams seifo atidarymą ir susikalti gerą pinigą, per tą siužetą pakaišiojant reklamos gabalus. Tačiau kuo daugiau žmonių sukinėsis apie seifą, tuo daugiau tikimybės, kad jis gali ištuštėti dar iki oficialaus atidarymo. Dabar jau ir pačioje policijoje niekas niekuo nebepasitiki . . .

Todėl, ilgokai palaužius galvas, surasta originali išeitis. Seifas vėl nuleistas į vandenį. Tik šį kartą nebe į vandenyną, o į Coney Islando akvariumą, kuriame plaukioja rykliai. Jie visai puikiai pavaduoja tikrus policininkus. Ir nereikia papildomai skirti nė vieno apmokamo saugotojo, kurie jau seniai nebejstengia susidoroti su kasdieniais "įprastais" nusikaltimais.

Tarp jų dabar pirmauja automobilių nuvarymas. Neseniai spaudoje pasirodė pranešimas, kad vien pernai Amerikoje pagrobta pusantro milijono mašinų. Vagys tiek sujžūlėjo, kad daugelį automobilių nutempia dieną, kai jų savininkai užimti darbavietėse.

Tiek miesto, tiek užmiesčio greitkelių pašonėse galima pamatyti aibes išdraskytų mašinų. Daugelis jų smarkiai apdegusios. Atkreipia dėmesį, kad automobiliai pastatyti šalikelėse arba "pavojaus kišenėse" nekliudant kitam eismui. Vadinasi, tos važiavimo priemonės sustojo ne "užsiožiavę", kur pakliuvo, o buvo atvarytos vagių, kurie, išsikraptę vertingesnes dalis, dažniausiai dar ir padega likusius griaučius.

Kasmet iš JAV į Pietų Ameriką, Vakarų Europą "eksportuojama" tūkstančiai pavogtų automobilių. Policija gaudo tik brangesniuosius, nes paieškas turi iš ko apmokėti jų savininkai, o visi kiti išslysta lyg smėlis pro pirštus. Juk ir be automobilių policija turi rūpesčių: trumpėjant dienoms, vėl suaktyvės bankų grobimai, plėšikų siautėjimas požeminiame traukinyje, tiesiog gatvėse. Deja, Čia rykliai padėti jau nebegali . .

Vilniaus "Tiesa"

Washington. — Lapkričio 30 d., kaip pranešė US District teisėjas Parker, pasikėsintojas prieš prez. Reagano gyvybę, John W. Hinckley Jr., turės stoti prieš teismą.

Redlands, Cal.

Rugsėjo 17 Adeliukė Zix-Žitkevičienė, pasiekusi 87 metus amžiaus, išsiskyrė iš gyvųjų tarpo. Dideliame liūdesyje paliko savo vienintelę dukrą Lee DeStafano, anūkę Stephanie Walker ir jos vyrą Colin, brolį Praną Strauss, proanūkę Alexis Walker ir kitus artimuosius čia ir Lietuvoje ir daug daug draugų.

Adeliukė Zix buvo ilgametė laikraščio "Vilnis" skaitytoja, rėmėja ir vajininkė. Ji su savo mylimu vyru Kazimieru-Charles, (kuris po sunkios ligos prieš 7 metus mirė) prieš 25 metus gyvendami Chicagoje nuoširdžiai dirbo visuomeniniame judėjime. Abu buvo LLD ir LDS organizacijų nariai. Priklausė prie Lietuvių Kanklių Mišraus choro ir jame dainavo.

Jos mylimui vyrui mirus Adeliukė daug pergyveno, taip pat ji labai daug pergyveno šiemet, nes jos mylimoji dukra Lee pergyveno net dvi sunkias operacijas. Tie gyvenimo skaudūs pergyvenimai, rūpesčiai į Adeliukės sveikatą labai veikė, ir be abejo trumpino josios gyvenimą.

Prieš pora mėnesių Adeliukė buvo susirgusi vadinamu "stroke", bet dėka jos broliui Pranui ji buvo gavusi greitą pagalbą, ir buvo pagėrėjus. Tačiau kažkaip ją palietė staigus skausmas jos viduriuose, ir greitosiems jai teko pergyventi operaciją. O kai buvo silpnos sveikatos, jos gyvybei buvo pavojus.

Adeliukės laidotuvės buvo privatiškos. Jos palaikai buvo sukremuoti ir padėti prie jos vyro Žitkevičiaus palaikų amžinai ramybei Redlands miestelio kapinėse mauzoliejaus sienoj.

Primintina, kad Adeliukė gyvendama Redlands ir Los Angeles, Kalifornijoj buvo veikli LLD ir LDS organizacijose. Ji buvo jų valdybų pareigose. Taip pat Adelė Zix, buvo nepaprastai malonaus būdo moteris, visada buvo šilto draugiškumo, brangino savo draugus, kurių buvo įsigijusi daug.

Apgailėtina, kad neturiu žinių iš kur Adeliukė kilus Lietuvoje. Gal atsiras, kuris apie tai pateiks žinių.

Tegu jai, užmigusiai amžinu miegu, būna amžina ramybė. **M. B-tė**

Mirė

Ilgametė Great Neck, N. Y., gyventoja Alice Lideckienė, sulaukusi, 83 m. amžiaus (be kelių dienų) mirė spalio 14 d. Buvo sukremuota. Šią žinia pranešė jos duktė Alice Murphy, taip pat liko keturi anūkai ir 6 proanūkiai.

Alice per ilgus metus buvo LDS 24 kuopos sekretorė, taip pat mūsų pažangiųjų draugijų narė.

REMKITE LAIKRAŠTĮ "LAISVĘ"

WOODHAVEN, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Mikolo Liepos

mirė 1977 m. spalio 18 d.

Liūdnos ir širdis spaudančios sukaktuvės nuo mūsų taip mylimo mirties. Mes liūdime jo kiekvieną dieną.

Ilsėkis ramiai, mūsų brangusis, mes lankome Tavo kapą ir kol gyvos būsime, lankysime ir prisiminsime Tavo gerą širdį.

EMILIJA—žmona
LILLIJA—dukra
LYNNE ir DAVID HEANEY, anūkė, jos vyras ir du vaikučiai
LORRAINE—anūkė

MŪSŲ ŽINIOS

Šidlavos žemaitis parašė savo įspūdžius iš L. D. S. 74-tos kp. išvykos Sherwood Island, Conn.

Jau keliolika metų toji kuopa ten surengia piknikus — vieną pavasarį, o kitą rudenį; dalyvauja daug žmonių, jų tarpe čia gimusieji ir augusieji ir L. D. S. veikėjai.

Šiame rudeniniame piknike teko išsikalbėti su draugišku ir simpatingu draugu M. Arisonu iš Bridgeport, Conn. kuris jau yra nebe jaunuolis, daug apsiskaitęs ir gerai supranta "Laisvės" finansinę padėtį. Jis žino, kad šiais laikais vien iš prenumeratų "Laisvė" negali išsilaikyti, tai ir iteikė $10.00 auką. Ačiū tau, mielasis drauge.

° ° °

Vlado Misiūno 90 m. paminėjime dalyvavo ne tik vietinių, bet ir iš toliau, pav. net iš Floridos — V. P. Budriūniai. Buvo malonu su jais padraugauti ir pasikalbėti apie "Laisvės" reikalus. Išvykdami jie "Laisvei" iteikė $20.00 auką.

Marijona Žvirblienė daug metų pažįsta Vladą, ji negali niekur išeiti iš namų, nes amžiaus jau 93 metų, ir todėl negalėjo minėjime dalyvauti, bet ji davė $10 auką.

Taip pat draugo V. Misiūno senas pažįstamas Bikulčius už įžangą sumokėjo $8.00.

Ačiū visiems Vlado bičiuliams.

° ° °

Po vasaros atostogų rugsėjo 20 šeštadienį Aido choras susirinko į pirmąsias pamokas. Labai gaila, kad ne visi choriečiai begalėjo atvykti.

Mokytoja Mildred Stensler parinko keletą dainų, kurias moko dainuoti "Laisvės" metiniame koncerte, įvykusiančiame sekmadienį, lapkričio 8 dieną.

Po pamokų aidietės paruošė vaišes. Tą dieną aidiečiai turėjo didelę staigmeną. Į "Laisvės", salę įėjo trys garbingi svečiai iš Tarybų Lietuvos.

Svečius pakvietėm prie vaišių stalo. Draugiškai pasikalbėjome ir jiems gražiai padainavome. Linksmai praleidome laiką.

BLOGOS NAUJIENOS

Buvusi aidietė ir daugelio kitų organizacijų korespondentė Elena Feiferienė dabar gyvenanti St. Petersburg, Fla., sveikina Nellie V. su gimtadieniu. Ji parašė trumpą laiškelį, kad neseniai pergyveno sunkią operaciją. Dar ir dabar jaučiasi silpna, negali nei namų ruošos atlikti, gali kiek pavaikščioti, bet daugiau gulinti lovoje. Robertas turįs gaminti maistą ir atlikti namų ruošą. Jis negali nė į Klubą nuvykti.

Mes aidiečiai ir laisviečiai išreiškiame širdingą užuojautą tau, Elenute. Linkime greitai pasveikti, atgauti sveikatą ir laiks nuo laiko parašyti "Laisvei".

° ° °

Spalio 9 d. penktadienį Marijos Žvirblienės anūkas Robertas Žvirblis susituokė. Vestuvės buvo didelės, Crest Hollow Country Club, Woodbury, L. I.

Vestuvėse teko pasikalbėti su Philadelphijoje gyvenančia Pivariūnienės dukra, kuri sakė, kad Rožytė Merkiūtė neseniai pergyveno sunkią operaciją ir dabartiniu laiku namuose sveiksta.

Linkime Rožytei greitai pasveikti. **P. V.**

Už susitarimą Salvadore

New York. — Hector Oqueli, advokatas ir buvęs užsienio reikalų ministro pavaduotojas prieš dabartinei chuntai užimant valdžią, kalbėdamas Yale universitete, pareiškė, kad opozicija esanti pasirengusi pasitarimams su chunta, jei atsirastų tarpininkų.

Oqueli kartu su kitu revoliucijos veikėju, Guillermo Manuel Ungo, šiuo metu lankosi Amerikoje ir nori Jungtinėse Tautose surasti savo pasiūlymui pritarimo.

Vienu tokių tarpininkų neseniai buvo pasisiūlusi Panama, bet chunta tą pasiūlymą atmetė, tardama, kad vyriausybė įsitikinusi, jog reikalai išsispręs ateinančiais metais, kai bus pravesti rinkimai į steigiamąjį seimą. Chunta pakartotinai atmeta bet kokį dialogą ar pasitarimus su partizanais, kurie kovoja prieš JAV remiamos chuntos vykdomą terorą krašte.

REDLANDS, CAL.

Mirus

Adeliukei Zix-Žitkevičienei

Reiškiame gilią užuojautą dukrai Lee DeStefano, broliui Pranui Strauss, anūkei Stephanie Walker ir jos vyrui Colin, proanūkei Alexis Walker ir kitiems artimiesiems čia ir Lietuvoje ir draugams. Mes kartu su jumis liūdime.

Chris Karvelis	Antanina Staškienė
J. ir Ks. Karosai	Pat Richard
T. Valiulytė-King	A. ir S. Kielpenski
K. Mugianienė	F. ir D. Machulis
J. ir A. Bernotai	M. Mozuraitienė
Elizabeth Cable	Mary Radienė
A. ir V. Taraškai	Raymond Machulis

M. Baltulionytė-Strauss

"LAISVĖS" TRADICINIS METINIS

KONCERTAS IR BANKETAS

įvyks sekmadienį, lapkričio 8 d.

Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.
Banketas apie 4 val., [tuoj po koncerto]
Koncerto pradžia 2 val.

[Amelia Young-Jeskevičiutė]

Koncertą atliks solistai Aldona DeVetsco [Klimaitė], Amelia Young [Jeskevičiūtė], Victor Becker; taip pat vietinis Aido Choras, vadovybėje Mildred Stensler. Koncerto akompanistė bus buvusi Aido Choro vadovė Aldona Anderson [Žilinskaitė]. Auka $12.

New York. — Po visą Ameriką įvairiuose miestuose vyksta minėjimai, paminint JAV Komunistų partijos 62 metų sukaktį. Ta pačia proga pagerbiami visi nariai. išbuvę partijoje 50 metų, ir priimami nauji.

MOTERŲ KLUBO NARĖMS

Niujorko Lietuvių Moterų Klubo susirinkimas įvyks antradienį, spalio 20 d., 2 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Dalyvaukime visos. **Valdyba**

BRIEFS

Free flu shots are being given at the Health Centers, one of which is located on Parson's Blvd. near Jamaica Avenue, New York. Hours are every Monday and Wednesday from 1 p. m. to 3 p. m.

* * *

An enthusiastic crowd gathered in "Laisve's" hall Saturday, Oct. 10, to greet Lithuanian Cultural Committee's chairman Pranas Petronis and Lithuanian opera singer Birutė Almonaitytė. It was a good affair and our thanks go to Aido chorus for arranging it.

There was some excitement among chorus members looking at the photographs people had brought in for Aidas's 70th anniversary abum. We hope that the album will turn out well and will be a precious token to us for the rest of our life.

* * *

A recent UPI report states that of the 792 nursing homes operating in New York State, 34 are run by convicted felons. Dr. Michael McGarvey, director of the Office of Health Systems Management, claimed that the felons were permitted to operate the homes because there was no other immediate available institution for the patients.

* * *

A "New Times" weekly published in Moscow exposed recently scandalous CIA crimes. The documents made available to journalists show that CIA has been conducting experiments outside of the United States with thought control by drugs.

* * *

It is the human and professional duty of physicians, medical scientists and all health workers to strive to preserve peace and to prevent nuclear war. So stated Halfan Mahler, director-general of the World Health Organization last month.

* * *

Charles Smith from Akron, Ohio, writes in "Newsweek": Nothing the government of the United States has ever done has shocked me as much as its decision to stockpile the neutron bomb. I will never again be fooled by the empty talk about freedom and democracy that pours from the mouths of those who lead the world in plans for destroying the human race."

* * *

Elly Doctorow, right, Councilwoman of New Rochelle, and Ann Zeller of Scarsdale, U. N. hospitality chairman play a big role trying to ease a real estate tax burden on their communities and elsewhere specially in connection with United Nations delegations' homes around New York. **Ilse**